

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky a psychologie

Vztahy mezi dívkami a chlapci na 2. stupni ZŠ

Diplomová práce

Vedoucí práce: PhDr. Marta Franclová
Autor práce: Michaela Sklenářová
České Budějovice, 2010

Prohlašuji, že jsem svoji diplomovou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované a použité literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě, fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích dne 20.4.2010

Michaela Sklenářová

.....

Děkuji vedoucímu diplomové práce PhDr. Martě Franclové za odborné vedení a pomoc při zpracování mé diplomové práce.

Děkuji také žákům za spolupráci a poskytnuté informace.

Anotace

Diplomová práce rozebírá problematiku vztahů mezi dívkami a chlapci na 2. stupni základní školy. První část práce je zaměřena na teorii dospívání, na téma genderu, vztahů, sexuální výchovy a školní dokumenty. Hlavní část práce se zaměřuje na analýzu sebraných dat v jednotlivých třídách, porovnání vztahů v jednotlivých ročnících a na vývoj těchto vztahů v průběhu školní docházky.

Annotation

Dissertation work analyse problems in relationship between boys and girls on second deegree of basic school. The first part is oriented on theory of growing up, on theme of genders, relationship, sex education, school documents. The main part is oriented to anylyse of collected informations in single classes, comparing relationships in single grade and on evolution of these relationships process of school attendance.

Obsah

1.	Osobnostní a sociální vývoj školního dítěte – období dospívání	9
1.1.	Genderová problematika, sebepojetí	11
1.1.1.	Základní pojmy	11
1.1.1.	Socializace, genderová socializace	13
1.1.1.1.	Sociální role, konflikt rolí	13
1.1.1.2.	Stratifikace, sociální rovnost a nerovnost	14
1.1.2.	Sebepojetí dospívajících dívek a chlapců	14
2.	Vrstevnické vztahy	15
2.1.	Sociální skupiny	17
2.1.1.	Dělení skupin	18
2.1.1.1.	B. Dunphy	18
2.1.1.1.1.	Malé skupiny – party (cliques)	19
2.1.1.1.2.	Větší skupiny (crowds)	19
2.1.1.1.3.	Partnerské heterosexuální vztahy	19
2.1.1.1.4.	Heterosexuální malé skupiny	19
2.1.1.2.	J. Langmeier a D. Krejčířová	19
2.1.1.2.1.	Skupinová izosexuální fáze	19
2.1.1.2.2.	Individuální izosexuální fáze	20
2.1.1.2.3.	Přechodná etapa	20
2.1.1.2.4.	Heterosexuální fáze polygamní	20
2.1.1.2.5.	Etapa zamilovanosti	21
3.	Partnerství a zamilovanost	21
4.	Sexualita v období dospívání	22
5.	Teoretické přístupy k dospívání	23
5.1.	S. Freud	23
5.2.	E. H. Erikson	23
5.3.	V. Seltzerová	24
5.4.	R. Selman	24
6.	INTERNET, jako možnost rozvíjení vrstevnických vztahů	24
7.	Vrstevnické vztahy a Rámcový vzdělávací plán (RVP)	26

7.1.	Klíčové kompetence	26
7.1.1.	Kompetence k řešení problémů	26
7.1.2.	Kompetence komunikativní	27
7.1.3.	Kompetence sociální a personální	27
7.2.	Vzdělávací oblasti	28
7.3.	Průřezová témata	30
7.3.1.	Osobnostní a sociální výchova	31
8.	Cíl práce	33
9.	Metodika	34
9.1.	Použité metody	34
9.2.	Charakteristika zkoumaného vzorce	35
9.3.	Analýza a zhodnocení dat	36
9.3.1.	Volné výpovědi	36
9.3.1.1.	6. ročník	36
9.3.1.2.	7.ročník	44
9.3.1.3.	8.ročník	50
9.3.1.4.	9. ročník	57
9.3.1.5.	Vývoj vztahů	65
9.3.1.6.	Shrnutí	67
9.3.2.	Sběr barevných korálek	69
9.3.2.1.	6. ročník	70
9.3.2.2.	7. ročník	71
9.3.2.3.	8. ročník	72
9.3.2.4.	9. Ročník	73
9.3.2.5.	Shrnutí	74
10.	Závěr	75
11.	Použitá literatura	76
12.	Přílohy	78

Úvod

S problematikou vztahů mezi dívkami a chlapci se setkávají všichni učitelé, kteří nastoupí na nějakou základní školu. V posledních letech se této problematice také věnuje velká část pozornosti v Rámcových vzdělávacích plánech.

Tuto tematiku jsem si zvolila proto, protože se věnuji práci s dětmi a pracuji na základní škole, a všimla jsem si, že se objevují určité rozdíly a s tím spojené konflikty mezi pohlavími.

Vztahy v období docházky na 2.stupni základní školy prochází určitým vývojem, který je spojen s vývojem jejich osobnosti.

Má práce by měla zmapovat tyto vztahy v jednotlivých třídách a také porovnat vývoj vztahů s přibývajícím věkem žáků.

V teoretické části se zaměřím na období puberty z hlediska vývojové psychologie a genderu a na vývoj vrstevnických vztahů. Budu také zjišťovat, jak je téma vztahů zapracováno do základních školských dokumentů.

Praktická část se bude skládat z několika částí, jejichž výsledky by měly osvětlit úroveň a vývoj zmiňovaných vztahů. Stěžejním zdrojem informací budou volné výpovědi žáků.

I. Teoretická část

1. Osobnostní vývoj školního dítěte – období dospívání

V základním, biologickém smyslu lze období dospívání vymezit široce jako životní úsek ohraničený na jedné straně prvními známkami pohlavního zrání a znatelnou akcelerací růstu, na druhé straně dovršením plné pohlavní zralosti a dokončení tělesného růstu.

Současně s biologickým zráním probíhá řada významných a nápadných psychických změn, které můžeme charakterizovat ohlášením nových pudových tendencí a hledáním způsobu jejich uspokojování a kontroly, celkovou emoční labilitou a zároveň nástupem vyspělého způsobu myšlení a dosažením vrcholu rozvoje.

Do jisté míry paralelně s tím dochází k novému sociálnímu zařazení jedince. (...) Tělesné, psychické a sociální změny v období dospívání probíhají více méně souběžně a navzájem závisle. (...) Průběh psychických změn a sociálního postavení je však vždy ovlivňován řadou dalších faktorů např. sociální, ekonomické, kulturní, výchova.⁽⁴⁾

Dospívání je z hlediska biologického ohraničeno na jedné straně prvními známkami pohlavního zrání a na straně druhé dosažení reprodukční schopnosti a ukončení tělesného růstu. Současně s tímto nastávají také změny psychologické. Dále ještě období dospívání rozlišuje na:

a) období pubescence – zhruba od 11 do 15 let

- ❖ fáze prepuberty: začíná prvními známkami pohlavního dospívání, obvykle ji provází i zrychlený růst, končí nástupem menstruace u dívek a prvními nočními polucemi u chlapců; u dívek trvá tato fáze zhruba od 11 do 13 let, u chlapců je vývoj zpožděn o jeden až dva roky
- ❖ fáze vlastní puberty: nastupuje po dokončení první fáze a trvá do dosažení reprodukční schopnosti (pravidelný ovulační cyklus a schopnost reprodukce u dívek nastává zpravidla 1 – 2 roky po první

menstruaci, podobné je to i u chlapců), toto období trvá od 13 do 15 let

- b) období adolescence – v tomto období se dosahuje plné reprodukční zralosti a dokončuje se tělesný růst, mění se postavení jedince ve společnosti, jedná se o mládež ve věku 15 až 20-22 let

Pro potřeby této práce se budeme zabývat jen obdobím pubescence, která zasahuje do základní školní docházky, a která bývá označována také jako starší školní věk.

Pro toto období je charakteristická celá řada projevů. Patří sem například citové konflikty. Jejich projevy bývají tak silné a nápadné, že se tomuto období také někdy říká období bouří a krizí. U dospívajících dětí se velmi často setkáváme s emoční labilitou. Ta bývá doprovázená častými změnami nálad, impulzivitou a celkovou nepředvídatelností jednání. Dalším projevem je také ztráta zájmu a koncentrace. Adolescenti bývají apatičtí jak ke svým výsledkům ve škole, tak například ke svým koníčkům. K tomu se také váže zvýšená unavitelnost. To vše vede k celkové nejistotě dospívajícího. Není si jist svým současným ani budoucím postavením mezi ostatními lidmi. Neví, co se od něj očekává.

Petr Macek k tomuto tématu ale dodává, že pojetí adolescence jako období plného vášnivých emocí, konfliktů a vzdoru se však jeví v našem soudobém kulturním prostředí jako překonané. Problematický a konfliktní průběh dospívání je spíše okrajovým jevem. Je determinován především osobnostně a situačně, souvisí často se stejně problematickým a konfliktním dětstvím a ani pozdější život (dospělost) není obvykle v tomto smyslu výraznou kvalitativní změnou.

Jedním z nejdůležitějších úkolů období dospívání je emancipace od rodiny. Jedná se o uvolnění z přílišné závislosti na rodičích a na druhé straně navazování diferencovanějších a významnějších vztahů k vrstevníkům obojího pohlaví.⁽³⁾ Do této doby byla rodina nejdůležitějším místem pro život dítěte. Dítě zde mělo citovou jistotu, bezpečí a útočiště, kam se mohlo uchýlovat v případě nějakého nebezpečí. Neznamena to ale, že jsou do této doby děti odloučeni od vztahů s vrstevníky, ale až v období dospívání tyto vztahy posilují a stávají se důležitějšími.

Čím hlubší, jistější, méně konfliktní jsou vztahy, které dítě k rodičům navázalo, tím snáze probíhá i celý proces emancipace nutný pro osobní zrání.⁽³⁾ Avšak někteří rodiče se snaží dítě i v tomto období stále držet doma, jiní nutí dítě k předčasné dospělosti, pro kterou ještě nedozrálo.

S tímto „odloučením“ od rodiny se každý dospívající vypořádá po svém. Nejčastěji bývá přemístění citových vztahů doprovázeno přeháněním rozdílů, které dospívající hledá v chování, v názorech, v zájmech a v hodnotách rodičů a nových osob, k nimž se nyní přiklání. Mnozí proto revoltují proti rodičům, kritizují je, vytýkají jim skutečné nebo fiktivní nedostatky, stydí se za projevy jejich něžnosti a lásky a odmítají jejich přílišnou kontrolu. Na druhé straně někdy až nekriticky přijímají nové vzory a nové životní cíle.⁽³⁾ Jiní dospívající, kteří se s touto změnou nemohou vypořádat, například sestupují na dřívější stupeň infantilní závislosti, nebo se uzavírají do světa svého vlastního nitra a oddávají se přehnanému dennímu snění.

1.1. Genderová problematika, sebepojetí

1.1.1. Základní pojmy

- rod, gender

Pojem rod vyjadřuje rozdíly mezi muži a ženami, jejichž podstata spočívá v kulturních a sociálních vzorcích chování. Termín gender lze přeložit také jako sociální pohlaví.⁽¹⁾ Rod rozlišujeme ženský a mužský. Každému z rodů jsou přisuzovány určité očekávané vlastnosti. U ženského je to např. soucit, čistota, jemnost, emocionalita, u mužského potlačování emocí, aktivita, dominance.

- rodová role, genderová role

Rodová role vyjadřuje to, jací doopravdy chlapci a dívky jsou, nebo to jací by podle obecných představ měli být. Obsahem této role jsou projevy a zájmy, které souvisí s uvědoměním si příslušnosti k mužské či ženské skupině. Jedná se o vyjádření své rodové identity navenek. Člověk vyjadřuje to, kým se cítí být i to, jak chce být vnímán okolím. Pokud však někdo přejímá projevy a zájmy opačného pohlaví, ve většině případů může očekávat určité „sankce“. Jedná se například o sociální izolaci, šikanu či naopak ignoraci. Jedná se např. o chlapce s nápadně

dívčími znaky, kteří se označují „sissy-boys“ a dívky podobající se ve svém chování chlapcům – „tomboys“.

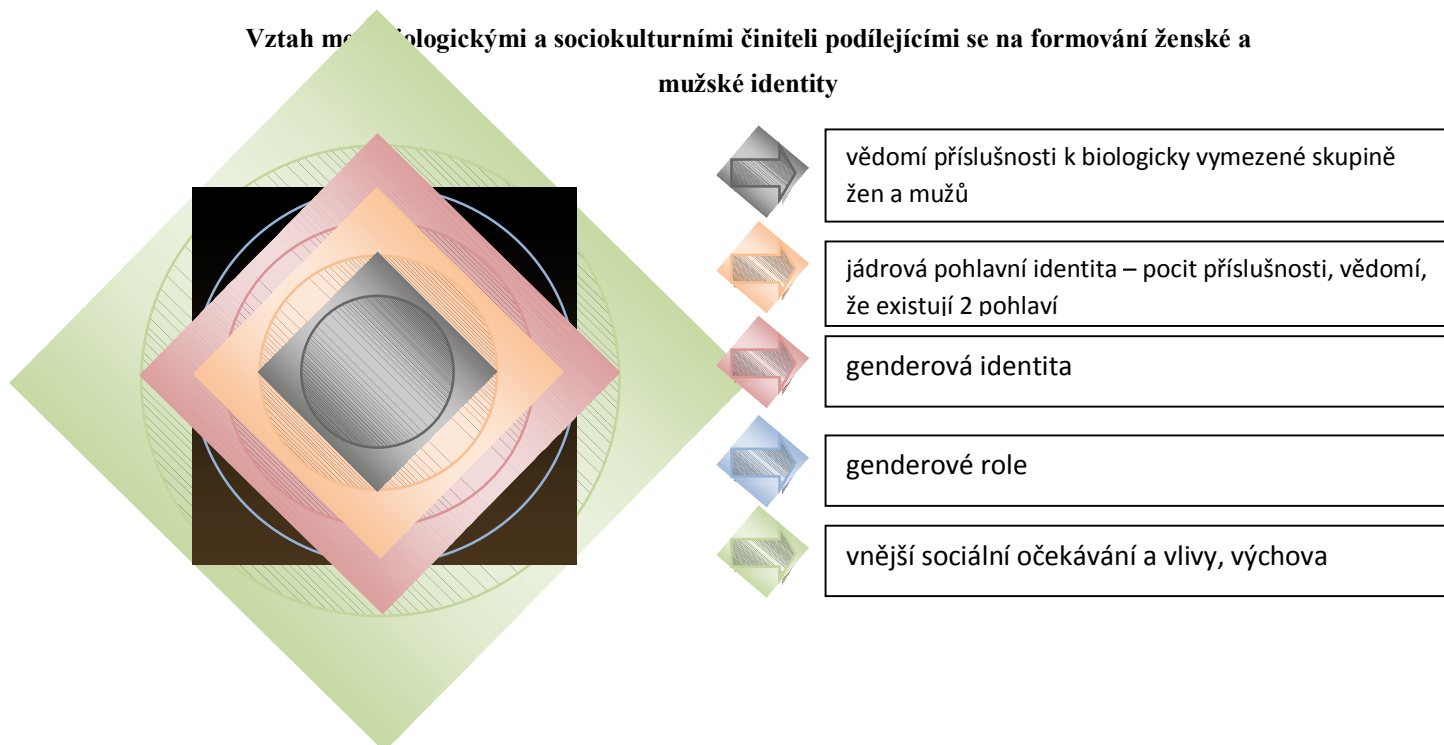
- rodová identita, genderová identita

Identitu můžeme charakterizovat jako poměrně stálé a komplexní vědomí sebe sama. S tímto vědomím se nerodíme, nýbrž ho postupně získáváme. Součástí identity je identita rodová a genderová.

Rodová identita je vnitřní a ryze privátní složkou lidské osobnosti. Tvoří ji genderové atributy, které jedinec prožívá jako jemu vlastní. Součástí rodové identity se stávají ty z obsahů rodové role, které jsou v souladu s vnitřním prožíváním jedince.⁽⁷⁾

Genderová identita je, podobně jako celková identita, jedinečná. Jedná se o prožívání sebe sama jako dívky/ženy nebo chlapce/muže. Patří sem také příslušnost k daným skupinám. Toto prožívání se může vázat pouze na příslušnost k biologickému pohlaví, tzn. pohlavní identitě, nebo na sociální definování sebe sama jako muže a ženy, tzn. genderové identitě.

Vztah mezi biologickými a sociokulturními činiteli podílejícími se na formování ženské a mužské identity

1.1.2. Socializace, genderová socializace

Socializace je proces, ve kterém se učíme chápat společnost, ve které žijeme. To, jak se bude člověk vyvíjet a začleňovat do společnosti není dáno při jeho narození. Vliv na utváření osobnosti má rodina, škola, v podstatě celá společnost tím, jak je uspořádána, jaké jsou její instituce apod.. Vliv socializace samozřejmě nacházíme také u vědomí sebe sama jako u muži či ženě. Existuje několik přístupů, které toto popírají či potvrzují. Jedním z nich jsou esencialistické teorie, které jsou přesvědčeny, že rozdíly mezi muži a ženami jsou dány biologicky, tzn. že jsou vrozené. Na druhé straně stojí škola sociální konstrukce, která říká, že rozdíly vyplývají především ze socializace. S určitostí však můžeme říci, že stejně tak jako se učíme zvyklostem a způsobům života v naší kultuře, učíme se i tomu být ženou či mužem.

V průběhu této genderové socializace se tedy celá řada činitelů snaží předávat dítěti informace o tom, jak se chová správný chlapec a správná dívka. Dítě se však učí z celé naší kultury. Z toho, jak jsou tyto rozdíly pojaty v celé společnosti. Jsou to například média, ale také tzv. genderovaný prostor – rozdělení záchodků, oddělení v obchodech, tzv. ženské a mužské časopisy. Dělení na muže a ženy, je tedy jedním ze základních faktorů, který strukturuje naši společnost.

1.1.2.1. Sociální role, konflikt rolí

Sociální role je způsob chování očekávaný od držitelů určitých pozic.

Sociální role pubescenta procházejí v této době proměnou, která je ovlivněna:

- jeho zevnějškem, který ztrácí vlivem tělesného dospívání dětský habitus a vyvolává tak jiné reakce než dříve
- jeho schopností hypotetického uvažování a tendencí k emancipaci ze závislosti na rodině, což vede ke změně potřeb a tím i chování dospívajícího.

Pubescent odmítá podřízenou roli, odmítá nadřazenost autorit, jako jsou rodiče a učitelé. Je k nim kritický a je ochoten jim přiznat autoritativní pozici jenom když je přesvědčen, že si ji zaslouží. (...) Role, kterou dospívající získá ve vrstevnické skupině, má pro jeho identitu velký význam.“⁽⁹⁾

Z genderového hlediska je důležité získávání představy o tom, které role jsou pro chlapce a dívky vhodné a které se s jejich genderem neslučují.

Členstvím ve vrstevnické skupině dospívající také získávají sociální status a pocit vlastní hodnoty. Maximum času je věnováno nezávaznému povídání. Přátelé a kamarádi poskytují unikátní informace, vztahy jsou prostorem pro získávání a testování vlastní sociální kompetence a hodnoty. Nezařadí-li se pubescent do nějaké vrstevnické skupiny, cítí to často jako sociální stigma. Ti, kteří jsou pozitivně hodnoceni od svých vrstevníků, mají obvykle vyšší sebehodnocení než ti, kteří jsou hodnoceni méně pozitivně. ⁽⁵⁾

Objevit se také může specifický problém, který se nazývá rozpor mezi rolí a statutem. Tento rozpor částečně souvisí s předcházejícím rozporem. V některých jednodušších společnostech není mezi rolí a statutem rozdíl. V naší společnosti se však u dospívajícího očekává odpovědné a vyspělé jednání (souvisí to s jejich fyzickou zralostí) – jeho role je tedy již rolí dospělého. Sociální status je však u dospívajících velice nízký. Předpokládáme u nich poslušnost, stále je kontrolujeme, atd.. V tomto období nevíme, jak s dospívajícím jednat. Zda jako s dospělým nebo jako s dítětem. Můžeme zde hovořit o tzv. „mezistatutu“ a „mezirolí“.

1.1.2.2. Stratifikace, sociální rovnost a nerovnost

Společnost není homogenní celek, a proto se tedy dělí na určité skupiny, které se liší především postavením na pomyslném společenském žebříčku. To tedy vede k sociálním nerovnostem. V naší společnosti byly některé nerovnosti již odbourány, avšak ty genderové stále přetrvávají.

1.1.3. Sebepojetí dospívajících dívek a chlapců

Díky tělesným a hormonálním proměnám dochází u dospívajících k zásadním osobnostním změnám. Dochází k nárůstu egocentrismu, který se projevuje také větší introverzí.

Rozvoj genderové identity se stává daleko více záležitostí vědomou. Chlapci i dívky se snaží plnit společenská očekávání, která jsou na ně kladena v souvislosti s přijetím genderové role. Na druhé straně však některé požadavky záměrně ignorují.

Dívky jsou například vystaveny většímu společenskému tlaku na školní dovednosti, jsou více hlídány a častěji upozorňovány na rizika předčasné sexuality. Důležitý je také požadavek na péči o vzhled. Dívky jsou k této péči motivovány potvrzením své ženské identity, které je spojeno se zájmem ze strany mužského pohlaví. Požadavky, které jsou kladeny na chlapce, bývají přijatelnější. Tlak, který na ně byl vyvíjen v minulých obdobích, zde polevuje, a chlapci mívají častěji větší možnosti, větší volnost. V posledních letech školní docházky se snižuje také požadavek vysokého školního výkonu. Požadavek péče o vzhled není na chlapce uvalen tak silně, v poslední době se však zvyšuje.

Osobní nejistota se projevuje také sníženou tolerancí dospívajících. Objevuje se též návrat ke genderové stereotypii. K projevům kritičnosti, odmítání či posměchu vůči nestandardnímu chování druhých dochází především v přítomnosti vrstevnické skupiny.⁽¹⁾ Dospívající se zároveň snaží usměrňovat své vlastní projevy, aby nevybočovali mezi ostatními.

2. Vrstevnické vztahy

S nástupem puberty a s poklesem rodičovského vlivu roste pro dospívajícího význam vrstevnické skupiny, která se stává jeho novým identifikačním vzorem. Dospívající si také navzájem uspokojují větší škálu potřeb než doposud. Jsou hlavními partnery v debatách o nejrůznějších tématech, stávají se také někým, s kým dospívající může zažít pocit souznění při prožívání smutných i humorných situací. Právě ze strany vrstevnické skupiny ovšem cítí zároveň nejsilnější stimul ke své „genderové socializaci“.⁽¹⁾

Jedním z nejdůležitějších prvků je sociální vliv a také sociální akceptace. Na pojem sociální vliv se dá pohlížet ze dvou úhlů. První pojetí chápe sociální vliv jako vlastnost člověka, jeho schopnost ovlivňovat ostatní v jejich chování. Zde pozorujeme tedy začlenění jedince do skupiny. Dle oblíbenosti a vlivu rozlišujeme například „třídni hvězdu“ nebo „outsidera“. Druhé pojetí hovoří o procesu

v komunikaci – jev „ovlivňování“. Jinak řečeno vliv neexistuje v jedincích, ale lidé jsou nositeli tohoto vlivu. Vzniká tedy pouze ve vztahu. Dospívající od svých vrstevníků přejímají standardy v chování. Sem můžeme zařadit i vrstevnickou konformitu. ⁽⁵⁾

Dospívající tuto konformitu přijmout musí. Pokud by to neudělal, bude z této skupiny vyloučen. Zde se také projevuje vazba na úroveň vývoje. Jedinci, kteří jsou na nižším vývojovém stupni pubescence, přijímají požadavky skupiny nekriticky. Projevy konformity mohou být různé. Jedná se o úpravu zevnějšku, styl života a normy chování. Tyto normy můžeme charakterizovat jako radikální a extrémní. Důležité je se tímto osamostatnit od dospělých.

Petr Macek uvádí, že je důležité oddělovat vztahy vrstevnické od vztahů přátelských a partnerských. Vrstevnický vztah je důležitý pro svoji „nezávaznost“. Dospívající zde může testovat svoji komunikační způsobilost.

Ve vrstevnických vztazích se rychle mění a střídají pozice soupeře a spoluhráče, opozičníka a soupeřníka. Dospívající se cítí dobře, když mají pocit, že jsou vrstevníky viděni, slyšeni a oceňováni. Posiluje to jejich vlastní pozici a pocity významnosti. ⁽⁵⁾

Ve vztazích s vrstevníky můžeme vidět také zdroj sociálního učení:

- ❖ adolescenti se ve skupině napodobují, většina z nich napodobuje toho nejsilnějšího, toho kdo má velkou neformální autoritu
- ❖ skupina vrstevníků slouží také jako základ pro porovnání zkušeností

Mezi přátelstvími dívčími a chlapeckými můžeme nalézt rozdíly, které se sice postupně snižují, ale některé přetrvávají i do dospělosti.

Přátelství mezi dívkami je dle něj více otevřené a intimnější. Dívky mezi sebou sdílejí své pocity, tajemství, prožitky. Častěji než chlapce můžeme vidět dívky ve „dvojicích“. Tato dívčí přátelství vznikají většinou ve věku 12 – 14 let. Bývají stabilní, mohou přetrvávat i do dospělosti. Navázání přátelství ovlivňuje mnoho faktorů, např. vlastnosti, zájmy, vzhled, odívání, finanční rodinná situace, etnická příslušnost, zkušenosti s druhým pohlavím apod.. Dívky si blízkost projevují také např. doteky, polibky nebo objetím.

Chlapecká přátelství bývají na rozdíl od dívčích početnější, tvoří tzv. party. V interakci mezi chlapci často také dochází ke slovním i fyzickým potyčkám.

Chlapci si méně sdělují intimnosti, jsou uzavřenější. Členství v partě bývá také podmíněno např. vizáží, stylem oblékání, postoji vůči ostatním, zejména k autoritám. Výše uvedené projevy blízkosti se u chlapců neobjevují, vedly by totiž k posměchu a opovržení ostatních vrstevníků.

Existují také smíšená přátelství, která se začínají ve větší míře objevovat až v pozdější době. Zde se již také projevuje erotický podtext těchto vztahů.

K vlastnostem, které dospívající u vrstevníků nejvíce preferují, patří kamarádkost, obětavost, ochota pomoci a smysl pro humor. Dívky si na chlapcích nejvíce váží gentlemanství a chlapci preferují vzhled, intelekt a příjemné vystupování. Naopak nepřijímají namyšlenost, pomlouvačnost, neupřímnost, posměch, hádavost, hrubé a vulgární chování.

Na počátku dospívání se stále ještě objevuje fenomén zvaný in group, out group. Jedná se o představu, kdy se dospívající domnívají, že osoby stejného pohlaví jsou v určitém smyslu lepší než příslušníci pohlaví opačného. Většina dívek a někteří chlapci si však uvědomují, že by nebylo správné osoby druhého pohlaví vylučovat. Způsob komunikace a interakce s druhým pohlavím se dospívající musí tedy naučit. Dívky bývají sociálně více vyspělé než chlapci stejného věku, a proto jsou schopny dříve s chlapci komunikovat a navazovat vztahy. Zpočátku si však vybírají chlapce starší, kteří jsou na stejné úrovni vyspělosti. I toto může být důvodem toho, že se někdy chlapcům zdá, že se dívky chovají „hloupě“, směšně a pro ně tedy nesmyslně a nesrozumitelně.

2.1. Sociální skupiny

V tomto období se také dospívající větší mírou zapojují do různých skupin. Specifickou skupinu tvoří školní třída. Školní třída je pro mnohé žáky první sociální skupinou mimo rodinu, se kterou se setkávají. Jako v každé sociální skupině, i zde se vytváření nerovnosti. Tyto nerovnosti jsou dány jak sociálním zázemím rodin, ze kterých děti vychází, ale také genderem. Třída představuje jakousi subkulturu. Žáci si zde vytvářejí vztahy, skupiny, podskupiny, které jsou v určité hierarchii. To vše je základem sociálního klimatu třídy.

Sociální klima třídy lze definovat jako sociální a psychologické síly, které mají vliv na podobu sociální struktury třídy a na fungování celé třídy i jejich podskupin

a ovlivňují to, jak se které dítě ve třídě cítí. Každý jedinec má ve třídě specifické postavení, je součástí třídních podskupin, které vytváří vztahy mezi sebou navzájem a ovlivňují i interakce jednotlivců. ⁽⁷⁾

Ve školní třídě mají často děti možnost poprvé se setkat s nerovnostmi. Pokud budeme školní třídu zkoumat zevnitř, zjistíme, že tato subkultura se dělí na dvě základní podskupiny – na chlapce a dívky. Na druhou stranu právě ve škole je patrné, že obě podskupiny většinu času ve škole tráví stejnými činnostmi, a tak je toto dělení založeno pouze na jejich rozdílném hodnocení. Děti také velmi často záměrně používají například jiné praktiky, jiný jazyk, aby oddělení bylo patrné. Avšak genderové dělení kolektivu samozřejmě také záleží na věku dětí. V určitém věku, obvykle s nástupem puberty, děti začínají odmítat spolupráci s opačným pohlavím. Ve věku pozdějším jsou ke spolupráci přístupnější, avšak stále trvají na rozdělení činností dle své genderové příslušnosti. Chtějí, aby jejich činnosti kooperovali s jejich genderem, aby jejich chování bylo genderově přijatelné. Musíme ale říci, že představa rozdělení školní třídy na tyto dvě podskupiny je značně omezující. Nesleduje dynamiku skupiny, podskupiny jsou chápány pouze jako homogenní neměnicí se jednotky. Mohli bychom se domnívat, že s jednotkami (žáky) každé podskupiny lze jednat stejně. Toto dělení zapomíná na individualitu dětí, na jejich potřeby.

V rámci školní třídy je také důležitá potřeba uchopit moc. Primárně má tuto moc vyučující, ale určitou moc mají také žáci. Ve třídě bývá vždy jedna či dvě skupiny, které jsou dominantní - populární. S jejich oblíbeností u ostatních žáků úzce souvisí také ztotožnění s tradičními genderovými vzorci. Dívky bývají zaměřeny na vzhled, módu, popularitu u chlapců. Chlapci dbají na svoje postavení vůdce, silného úspěšného sportovce a lamače dívčích srdcí. Pokud by z těchto zaběhnutých stereotypů nějak vybočovali, jejich popularita by byla ohrožena. Ti, kteří se těchto tradičních vzorců nedrží, bývají často obětmi šikany, obtěžování a násilí.

2.1.1. Dělení skupin

2.1.1.1. B. Dunphy

B. Dunphy používá tuto klasifikaci skupin:

2.1.1.1.1. Malé skupiny – party (cliques)

Tyto skupiny vznikají nejčastěji v časně pubescenci a mají obvykle tři až deset členů. Jsou to skupiny neformální se striktním oddělením pohlaví. Najdeme zde vůdčí osobnost s výraznými rysy, které ostatní obdivují. Skupiny jsou založeny hlavně na blízkosti bydliště.

2.1.1.1.2. Větší skupiny (crowds)

Ve střední pubescenci se tyto malé party začínají setkávat ve větších skupinách. Počet členů se pohybuje obvykle mezi patnácti až třiceti členy. Důležitou aktivitou těchto skupin jsou společné večírky, mejdany, které bývají místem prvních heterosexuálních erotických kontaktů.

2.1.1.1.3. Partnerské heterosexuální vztahy

Třetí fází je navazování prvních partnerských vztahů. Ty jako první nejčastěji navazují vůdci původních malých skupin. Malé skupiny však stále ještě existují i odděleně.

2.1.1.1.4. Heterosexuální malé skupiny

V poslední fázi vznikají heterosexuální malé skupiny. Jedná se o skupiny složené z partnerských dvojic, kteří mezi sebou později navazují hlubší přátelství.

2.1.1.2. Dělení skupin dle J. Langmeiera a D. Krejčířové

Navazování těchto vztahů postupuje po určitých stupních, které ale nenastupují u všech dospívajících ve stejné době ani ve stejném pořadí. Josef Langmeier a Dana Krejčířová používají rozdělení na tyto fáze:

2.1.1.2.1. Skupinová izosexuální fáze

Tato fáze převažuje na začátku dospívání. Jde o vytváření skupin složených z jedinců stejného pohlaví. Tyto skupiny byly vytvářeny už v dřívějším věku, v této fázi jsou však stabilnější a organizované. Jedinci opačného pohlaví jsou razantně

odmítání. Chlapci vnímají dívky jako ufnukané, užalované „stvoření“, dívky odmítají chlapce pro jejich hrubost. Jedinci ve skupinách mívají společné zájmy, důležitou roli zde ale hraje potřeba obdivu a sdružování.

Skupina vystupuje zpravidla jako kladný a nutný socializační činitel, může však působit až tyranizujícím vlivem a případně svést jedince na scestí rozkolísaného nebo výslovně antisociálního postoje. ⁽⁴⁾

2.1.1.2.2. Individuální izosexuální fáze

Zpravidla ve vlastní pubertě se objevuje potřeba intimního emočního přátelství. Toto přátelství umožňuje vyměňovat pocity a zkušenosti, svěřovat se a na druhou stranu sdílet pocity druhého. Tento vztah není omezen žádnými pravidly a normami tak jako vztahy ve skupině.

Přátelství chlapců bývá založeno častěji na společných zájmech a činnostech, přátelství dívek je podloženo spíše hlubší emoční náklonností. ⁽⁴⁾

2.1.1.2.3. Přejídná etapa

Zde se již objevuje zájem o druhé pohlaví. Ti, kteří první projeví zájem o druhé pohlaví, bývají ale často zesměšňováni. Stále chlapci i dívky zůstávají ve svých skupinách a komunikují spíše „na dálku“. Skupiny chlapců a dívek se pak mezi sebou chlubí různými často smyšlenými zážitky a příběhy.

2.1.1.2.4. Heterosexuální fáze polygamní

Zpravidla na přelomu pubescence a adolescence se objevují u chlapců a dívek první intenzivní vztahy s druhým pohlavím – první lásky. Ty bývají zprvu nestálé a proměnlivé, ale bývají prožívány velmi silně. První kontakty mají spíše charakter přátelství. Důležitou roli zde hraje zvědavost a touha ujistit se o vlastní přitažlivosti. Setkáváme se zde i s prvními přímými sexuálními zážitky.

2.1.1.2.5. Etapa zamilovanosti

Etapa zamilovanosti přichází ve většině případů až o mnoho později. Vztah se ustavuje a upevňuje. Může popřípadě vyústit v hlubokou vázanost, oddanost nebo ve vztah se záměrem manželství a založení rodiny. Dochází k tomu na konci adolescence nebo na prahu dospělosti.

3. Partnerství a zamilovanost

Období dospívání je obdobím velkých hormonálních změn. Společně s těmito změnami přichází také nová schopnost – schopnost zamilovat se. Dívky, jak jsme již zmínili, dospívají dříve, proto se u nich tato schopnost také objevuje jako první. Z počátku se dívky zamilovávají do starších chlapců. Často se jedná o učitele, trenéry, kamarádky starších bratrů. Tyto lásky bývají často neopětované, platonické. „Méně vyspělí“ stejně staří chlapci však také vnímají tělesnou proměnu dívek, a proto se často uchylují k nezralým projevům zájmů o dívky. Jedná se o pošťuchování, nahlížení do výstřihu, osahávání. Chlapci používají tyto projevy také k tomu, aby se „chlapsky“ vyrovnali ostatním vrstevníkům.

Určité „partnerské“ vztahy můžeme v posledních letech pozorovat již na základních školách, většinou v posledních ročnících povinné školní docházky. Jedná se teprve o partnerské „experimenty“, stabilnější vztahy jsou navazovány až na středních školách. Můžeme však říci, že např. dospívající jiných etnik, např. Romové, vyspívají celkově dříve, a tak i zde můžeme již najít stabilní vztahy doprovázené zahájením sexuálního života.

Pokud tráví dospívající svůj volný čas uvnitř party vrstevníků, může na ně být vyvíjen tlak k založení partnerství. Často nechtějí zůstat „pozadu“, projevuje se u nich obava o vlastní atraktivitu, snaží se přizpůsobit okolí nebo nechtějí ztratit své postavení ve skupině. Dalším důvodem může být také potřeba potvrzení své normality a subjektivní hodnoty, která je důležitá pro další rozvoj osobnosti.

Naopak se ale také může objevit situace, kdy je partnerstvím narušeno přátelství. Jedinec to od své přítelkyně nebo přítele může brát jako zradu a reakcí mohou být různé posměšky, intriky a pomlouvání.

4. Sexualita v období dospívání

Sexuální aktivita v určité primitivní formě nezačíná až v období dospívání. V tomto období však narůstá frekvence sexuálních aktivit i jejich diferenciaci. Sexuální chování je velmi závislé na prudkých hormonálních změnách, ale také například na výchovných a sociálních podmínkách.

První schůzky v páru s erotickým obsahem či podtextem jsou v pubescenci častější u dívek, které si někdy volí starší partnery. Vztahy jsou většinou ještě krátkodobé, obvykle vyplněné návštěvou kulturních, sportovních či zábavních akcí.

(5)

Obecně jsou nejvíc rozšířeny mezi dospívajícími dětmi autoerotické praktiky. První sexuální zkušenosti s osobou druhého pohlaví mívá většina dospívajících mezi 14. a 16. rokem. Tato hranice se však v dnešní době stále posunuje. Tyto zkušenosti přicházejí v určitém sledu: jednoduchý polibek – polibek s větší aktivitou jazyka – dotýkání prsů dívky přes oděv – podobné dotýkání pod oděvem – manuální genitální kontakt s výlučnou aktivitou chlapce – podobný genitální petting s aktivní spoluúčastí dívky – pohlavní styk. Časové rozmezí mezi jednotlivými stupni bývá někdy až 1 rok, ovšem záleží na individuu. Nejčastější motivací pro brzký pohlavní styk bývá většinou jen prostá zvědavost nebo touha vyrovnat se ostatním. Také pubescenti s rizikovým chováním (např. kouření, konzumace alkoholu, drog) začínají se sexuální aktivitou dříve než ostatní.

Je také známo, že společnost se staví jinak k sexuálním zkušenostem chlapců a dívek. Sexualita je tedy oblast, ve které jsou genderové rozdíly velmi silné. U chlapců je tolerována větší promiskuita a výskyt „lásek“ na jednu noc, kdežto u dívek je tento způsob chování častěji odsuzován. Podle této dvojí morálky by se dívky měla milovat jen s tím, s kým má již určitý čas vážnou známost a zároveň by měla být z dvojice tou zodpovědnější. Tomuto očekávání možná také odpovídají kritéria výběru partnera, která jsou u dívek většinou založena na méně povrchních parametrech než u chlapců. (8)

Sexualita je sociálním konstruktem, který odráží celkovou generovou polarizaci společnosti. Maskulinní charakteristikou je proto sexuální dominance, femininní charakteristikou je naopak sexuální pasivita a submisivita. (7)

Je zde tedy důležitá úloha rozumné sexuální výchovy, která by pouze nehrozila a nezakazovala, ale která by spíše zdůrazňovala odpovědnost jedince za sebe i za druhého v jakýchkoliv mezilidských vztazích, a tedy zvláště v intimních kontaktech. Heterosexuální vztahy by měli dospívající pochopit jako vzájemné dávání a přijímání, při němž partner není jen předmětem vlastního uspokojení, ale spíše je položen důraz na hluboký a odpovědně založený emoční vztah. ⁽⁴⁾

S uvědomováním své genderové identity, která se objevuje v dospívání, souvisí také uvědomění si vlastní sexuální identity. U některých se mohou objevovat první náznaky jiné sexuální orientace. Homosexuálně orientovaní jedinci se tak ocitají v těžké sociální situaci. Mají strach z izolace, ze ztráty nejbližších přátel, a proto se snaží své pocity potlačovat nebo se ke své orientaci nepřiznají a uzavřou se do sebe.

5. Teoretické přístupy k dospívání

5.1. S. Freud

S. Freud označuje toto věkové stádium jako genitální. Chápe dospívání jako oživení falických zájmů, i když s některými odlišnostmi. Sexuální zájmy se v tomto věkovém období mění z incestních na neincestní a jsou vyhledávány tolerované sexuální vztahy. Freud zastává myšlenku, že volba partnera není závislá na předchozích obdobích. Nacházíme zde opakování oidipovské volby – chlapci si vybírají partnerky, které jsou podobné jejich matkám a naopak. Partnerský vztah bývá do značné míry ovlivněn vztahy v původní rodině.

5.2. E. H. Erikson

Nejdůležitějším momentem období dospívání je podle Eriksona hledání vlastní identity. Dospívající se ocitá v boji proti ohrožujícím pocitům nejistoty o své vlastní roli mezi lidmi. Dotyčný hledá odpovědi na různé otázky např.: „Kdo já jsem?“, „Jaký je smysl mého života?“, „Jak mě vidí ostatní?“. Pro dospívající je velice důležité to, jak se jeví ostatním ve srovnání s tím, co sám o sobě cítí.

Typickým rysem této vývojové fáze je rolové moratorium. Rozsah rolí se sice rozšiřuje, avšak adolescent si tyto role neosvojuje vážně a odpovědně, spíše je zkouší, vyrovnává se s nimi.⁽³⁾

5.3. V. Seltzerová

V. Seltzerová považuje vrstevnické vztahy za klíčový atribut v období dospívání. Hovoří o „vrstevnické aréně“ (peer arena). Vyjadřuje domněnku, že ve vrstevnických vztazích jde spíše než o přátelství a blízkost o střetávání a konfrontaci. Prioritou adolescentů jsou vrstevnické vztahy, avšak rodina nadále zůstává důležitá. Na počátku dospívání ztrácí řada chlapců a dívek své dřívější kontakty s vrstevníky, často mění prostředí a své zájmy. Odmítají své dětské role, ale ještě nedokážou přijmout role dospělých.

Dle autorky je pro dospívající důležitá pouhá fyzická přítomnost druhých. Názory druhých bývají důležité pouze v případě, kdy se jedná o hodnocení nás samých.

5.4. R. Selman

Tento autor pojímá adolescenci jako 4. stádium osvojování sociálních rolí. Toto stádium je charakteristické osvojením společenského systému rolí.

Člověk si uvědomuje, že pohled z pozice druhého či třetího ještě nemusí znamenat celkové porozumění. Dospívající začíná chápat význam sociálních konvencí a standardů, protože těm rozumí všichni.⁽⁵⁾

6. INTERNET, jako možnost rozvíjení vrstevnických vztahů

Internet. Fenomén, který v dnešní době získává stále větší oblibu, zasahuje i do života dospívajících. Nabízí jim mnoho možností, jak trávit volný čas. Tento prostředek komunikace umožňuje dospívajícím např. kontakt s přáteli či hledání přátel nových, hledání partnera, zábavu, snadný přístup k informacím apod..

V této etapě života může tedy internet do jisté míry uspokojovat některé sociální potřeby pubescentů. Jedná se tedy hlavně o komunikaci s vrstevníky, v našem případě se spolužáky. K tomu slouží několik prostředků:

- *ICQ*

ICQ je on-line Messenger, který slouží nejen ke komunikaci, ale také například k posílání souborů, hraní her a bezplatnému telefonování. Tento Messenger samozřejmě není jediný, ale je jedním z nejoblíbenějších.

- Spolužáci

Jedná se o stránku zřizovanou serverem www.seznam.cz. Spolužáci, jak již název napovídá, je internetová stránka, kterou mohou sdílet pouze žáci jedné třídy. Je zabezpečena přístupovým heslem. Zde si mohou žáci psát vzkazy, vkládat společné fotografie, sdílet různé dokumenty. Jedná se tedy o komunikaci hromadnou.

- Lidé

Tato internetová stránka patří mezi seznamky. Nejprve se musí dotyčný zaregistrovat na www.seznam.cz, poté se mu vytvoří i profil na seznamování, kde o sobě vyplní základní informace, ale také zájmy, vědomosti, vlastnosti i např. sexuální orientaci. Pubescenti tuto stránku také využívají ke komunikaci se spolužáky.

- Facebook

Facebook se v poslední době stává fenoménem. **Facebook** je společenský internetový systém, který slouží hlavně k tvorbě sociálních sítí, komunikaci mezi uživateli, sdílení dat, udržování vztahů a zábavě.

Po registraci v systému má uživatel možnost vyplnit svůj detailní profil. Poté se může připojovat k různým sociálním sítím nebo skupinám a získávat nové přátele. Pokud jiný uživatel odsouhlasí přátelství s vámi, můžete vidět také jeho profil. Systém umožňuje komunikaci mezi uživateli pomocí zpráv nebo diskusních fór. Další funkčnost obstarávají aplikace. Ty nejdůležitější pocházejí přímo z dílen Facebooku. Hlavní síla Facebooku spočívá v propojenosti, většina textu slouží jako hypertextové odkazy k dalšímu obsahu.

7. Vrstevnické vztahy a Rámcový vzdělávací program (RVP)

Rámcový vzdělávací program se zabývá vztahy z několika úhlů pohledu. Jedná se o klíčové kompetence, vzdělávací oblasti a průřezová témata.

7.1. Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti. Jedná se o tyto kompetence:

- kompetence k učení
- kompetence k řešení problémů
- kompetence komunikativní
- kompetence sociální a personální
- kompetence občanské
- kompetence pracovní

Našeho tématu se dotýká kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní a kompetence sociální a personální.

7.1.1. Kompetence k řešení problémů

Základem zvládnutí této kompetence je schopnost rozpoznání samotného problému. Poté je důležité tento problém umět analyzovat. Dobrat se k tomu, zda může tento problém zvládnout sám, či zda je nutná pomoc od okolí. Další fází je sběr informací, který nám pomůže tento problém vyřešit a také volba té nejlepší možnosti.

Pokud dojde k úspěšnému vyřešení problému, měla by být dalším stupněm schopnost toto řešení použít opakovaně.

7.1.2. Kompetence komunikativní

Kompetence komunikativní je pro jakékoliv vztahy velmi důležitá. Takto RVP formuluje schopnosti a dovednosti komunikativní, které by měl žák na konci základního vzdělání ovládat, a které přispějí k lepšímu navazování vztahů:

- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Každá škola se s těmito úkoly vyrovnává po svém. Některé školy zařadily do svých plánů volitelný předmět - Komunikace, jiné pouze komunikaci zařadily do ostatních předmětů. Důležité však je rozvíjet schopnost vyjadřovat se, vyjadřovat své pocity ve skupině. Svoji významnou funkci zde mají nejrůznější diskuse na aktuální téma, jako je například Prevence patologických jevů, Sexuální výchova apod.. Funkční je také zařazení modelových situací a následná dramatizace. Žáci se pak lépe dokážou vžít do situace a tak lépe komunikovat.

7.1.3. Kompetence sociální a personální

Díky této kompetenci se předpokládá, že žák na konci školní docházky:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje

zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají

- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty⁽²⁾

Tyto kompetence jsou velmi důležité pro další osobní život a rozvoj. Bez umění spolupráce se děti jen těžko v budoucnu zapojí do života. Bez schopnosti dodržovat pravidla také nepochodí. Důležitá je také jistá míra sebevědomí, která je důležitá pro soukromý budoucí život. Pokud si nebudou důvěřovat, mohou se snadněji stát oběťmi zločinů, nebo mohou sklouznout k drogám či jiným návykovým látkám.

7.2. Vzdělávací oblasti

- Člověk a jeho svět
 - Tematický okruh „Lidé kolem nás“

V tomto okruhu si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu tolerance, pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy). Celý tematický okruh tak směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

- Tematický okruh „Člověk a jeho zdraví“

Základ tohoto tematického okruhu tvoří především poznání sebe sama jako živé bytosti, která má své potřeby a funkce. Stěžejním bodem, který se dotýká tématu, je zařazení učiva o partnerství, rodičovství, sexuální výchově. Tento okruh bývá buď vřazen do Rodinné výchovy nebo Výchovy k občanství, a nebo mu bývá věnován

větší prostor v podobě samostatného předmětu. Je to velmi rozsáhlé téma, a tak je samostatný předmět – Výchova ke zdraví, zřejmě nejlepším řešením, pokud tomu samozřejmě dotace hodin dovolí. Mezi základní témata, která by se měla zmínit, patří partnerství, láska, sexualita, antikoncepce, sexuální deviace, zneužívání.

- Člověk a společnost

Jedním z cílů této vzdělávací oblasti je utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí, utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti.

Tato témata se na většině základních škol objevují v předmětu Výchova k občanství.

V 6. ročníků se žáci s tímto předmětem teprve seznamují, a tak se těchto témat dotýkají pouze okrajově. Naučí se například co je to lidská soudržnost, proč je pro nás důležitá. Jak bychom se měli chovat v základních společenských situacích.

Prohloubení těchto témat nacházíme v 7. třídě. Toto období je pro žáky velmi složité, vstupují do puberty. Na začátku se seznámí s cyklem lidského života, s problémy spojené s pubertou, což by mu mělo také pomoci vyrovnat se se změnami, které ho nyní provází. Bude mít dostatek informací k poznání sebe sama. Dozví se základní informace o sociálních skupinách, socializaci. Uvědomí si, že mezi členy jednotlivých skupin může docházet k rozporům, naučí se, jak tyto rozpory zvládat a řešit. Většina těchto konfliktů bude právě v tomto věku mezi pohlavími. Měl by být schopen dodržovat jistá pravidla skupin i celé společnosti. Uvědomí si, že jsou všichni lidé v podstatě stejní, že mají stejná práva a povinnosti, ať už jsou dívkami, chlapci, bělochy, černochoy.... Naučí se respektovat názory druhých, i když jsou proti jeho myslí a přesvědčení.

V 8. ročníku se tyto schopnosti a znalosti více zaměří na soukromý sektor – na jeho vlastní osobnost a na rodinu. Měl by být schopen ovládat a regulovat své emoce a pocity. Naučí se také chápat míru odpovědnosti při uzavření manželství.

Dokáže posoudit výběr vhodného partnera. A naučí se také respektovat jiné sexuální orientace.

9. ročník je pak více zaměřen na volbu povolání a na svět práce. Předpokládá se, že je žák již schopný seberegulace a má základní ponětí o fungování společnosti. Bylo by ale jistě vhodné, zařadit do tohoto ročníku například nějaké diskuse, preventivní programy apod..

Druhým předmětem, který se na mnohých školách vyučuje, je Výchova ke zdraví. Bývá zařazen do výuky od 7. ročníku. Základními tématy tohoto předmětu je tedy zdraví člověka, prevence patologických jevů, sexuální výchova, rodina – partnerství.

7. a 9. ročník je zaměřen často na sexuální a rodinnou výchovu. Základními podtématy bývají: biologické změny v dospívání, biologie člověka zaměřená na rozmnožovací soustavu, hygiena, sexuální orientace, pohlavně přenosné choroby, sexuální deviace, nekostální aktivity, rozhodování v oblasti sexuálního chování, metody antikoncepce, postoje k sexualitě, rizikové chování, sexualita a zákon, představy o mateřství, založení vlastní rodiny, přátelství, láska, problémy v rodině, únik z rodiny, rozvod, následky, soudržnost rodiny. Jsou to velmi obsáhlá témata, a proto je vhodné dát jim dostatek prostoru. Vyučování by mělo funkčně doplňovat zařazení besed, prezentací, promítání filmů. Velmi vhodné jsou také dramatizace různých situací, které pomohou žákům se lépe vžívat do řešených problémů. Prostor by měl být také umožněn pro témata týkající se genderu, genderové nerovnosti. Toto téma bývá velmi často opomíjeno a děti se s ním nesetkají a ve většině případů ani nemají ponětí, oč se jedná.

7.3. Průřezová témata

Průřezová témata reprezentují v RVP ZV okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání. Jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.

7.3.1. Osobnostní a sociální výchova

Průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova** je zaměřeno na život žáka.

Reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby i zvláštnosti. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti. Pomáhá mu poznávat sám sebe, poznávat společnosti a zapojovat se do interakcí.

Specifikou Osobnostní a sociální výchovy je, že se učivem stává sám žák, stává se jím konkrétní žakovská skupina a stávají se jím více či méně běžné situace každodenního života. Jejím smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu.

Vztah osobnostní a sociální výchovy ke vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace je založen na samotném faktu komunikační podstaty jazyka s tím, že se zaměřuje na každodenní verbální komunikaci jako klíčový nástroj jednání v různých životních situacích. Prohlubuje vztah mezi verbální a neverbální složkou komunikace a rozšiřuje specifické aplikace jazyka o sociální dovednosti. Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět lze naplňovat prostřednictvím témat směřujících k sebepoznání, zdravému sebepojetí, seberegulaci a k udržení psychického zdraví – psychohygieně, komunikaci, mezilidským vztahům. Úzká je vazba ke vzdělávací oblasti Člověk a společnost, a to k Výchově k občanství a k jejím částem "Člověk ve společnosti", "Člověk jako jedinec". Konkrétně k tématům "lidská setkání, vztahy mezi lidmi, zásady lidského soužití" (Člověk ve společnosti) a "podobnost a odlišnost lidí, vnitřní svět člověka, osobní rozvoj" (Člověk jako jedinec). Všechna tato témata jsou v Osobnostní a sociální výchově vnímána jako samostatná. Osobnostní a sociální výchova klade důraz na získávání praktickým dovedností spjatých s uvedenými tématy. ⁽²⁾

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova se dělí do tří tematických okruhů:

- osobnostní rozvoj: toto téma zahrnuje sebepojetí a sebepoznání, seberegulaci a sebeorganizaci a psychohygienu,
- sociální rozvoj: sem zahrnujeme poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikaci,

- a morální rozvoj: zde se děti naučí analyzovat své i cizí postoje a hodnoty.

Tato témata by měla na sebe navazovat s určitou hierarchií. Pokud žák neokáže poznat své vlastní pocity, velmi těžko pozná pocity ostatních lidí. Základem pro další vývoj je tedy bezpodmínečné poznání sebe sama, schopnost sebehodnocení a seberegulace. Pak je žák schopen navazovat další vztahy, komunikovat. A až když i toto zvládne, dokáže hodnotit chování ostatních lidí.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka:

- V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:
 - vede k porozumění sobě samému a druhým
 - napomáhá k zvládnání vlastního chování
 - přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni
 - rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti
 - utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci
 - umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení složitých situací (např. konfliktů)
 - podporuje dovednosti a přináší vědomosti týkající se duševní hygieny
- V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:
 - pomáhá k utváření pozitivního (nezraňujícího) postoje k sobě samému a k druhým
 - vede k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci
 - vede k uvědomování si hodnoty různosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů
 - přispívá k uvědomování mravních rozměrů různých způsobů lidského chování ⁽²⁾

II. Praktická část

8. Cíl práce

Cílem této práce je zmapovat úroveň a vývoj vztahů mezi dívkami a chlapci na 2. stupni ZŠ.

9. Metodika

9.1. Použité metody

Ke sběru dat jsem zvolila anonymní volné výpovědi, své pozorování, netradiční formu sběru korálků a vlastní studium internetového serveru Facebook.cz. V úvodní pilotáži jsem však zjistila, že děti nejsou schopny bez pomoci vypravovat na téma Vztahy mezi dívkami a chlapci ve vaší třídě, a proto jsem musela dát několik návodných otázek:

- A. Kamarádíš se s chlapci (dívkami) ze třídy? Máš zde svého nejlepšího přítele? Napiš, co máte společného, proč se s ním kamarádíš.
- B. Máte ve třídě nějakou partu? Jestli ano, popiš prosím, co společně děláte, kolik má parta členů, zda jsou tam i dívky (chlapci).
- C. Co si myslíš o dívkách (chlapcích) ze třídy?
- D. Co se ti na nich líbí a nelíbí?
- E. Líbí se ti nějaká dívka (chlapec) ze třídy nebo ze školy? Pokud ano, napiš proč.
- F. Jaké vlastnosti by měla mít ta „pravá“ dívka (ten „pravý chlapec“)?
- G. Máte ve třídě nějakou „dvojici“?
- H. Jak bys popsala celkově vztahy mezi dívkami a chlapci u vás ve třídě?

Tyto otázky jsem pak utřídila do pěti skupin, a to:

- kamarádské vztahy - skupiny, party
- vztahy s opačným pohlavím
- „partnerské dvojice“ ve třídě nebo ve škole
- celková atmosféra třídy
- využití internetu

Aby mohli žáci lépe vyjádřit své pocity, dostal každý dvě samolepky – žlutou a černou. Jejich úkolem pak bylo nalepit samolepku, která nejlépe vyjadřuje jejich pocity ve třídě. Žlutá značila, že se žáci ve třídě cítí dobře, černá, že špatně. Některé děti nalepily obě s vyjádřením – je to jako na houpačce. Na základě těchto samolepek je vždy zhodnocení převedeno do grafu.

Vyhodnocení pak probíhalo takto: rozdělila jsem si volné výpovědi v jednotlivých třídách na dívky a chlapce. Pomocí tzv. kódování jsem si rozčlenila výpovědi na pět skupin (viz výše). Zvlášť jsem vyhodnotila chlapce a zvlášť dívky a poté jsem porovnávala uvnitř třídy. Po vyhodnocení jednotlivých ročníků jsem dále zkoumala vývoj těchto vztahů s rostoucím věkem respondentů.

Pozorování probíhalo v průběhu několika měsíců. Již rok na této škole pracuji a měla jsem možnost tyto třídy velmi dobře poznat. Ve všech třídách jsem i učila a vedla několik diskusí na téma vztahy mezi pohlavími. Proto v některých částech také doplňuji výpovědi svým pozorováním.

Další část mého výzkumu spočívala ve sběru korálek. Tuto metodu jsem použila při zkoumání sexuálního života respondentů. Každý žák dostal tři korálky různých barev: bílý, modrý a černý. Každá barva měla svůj význam. Bílý korálek znamenal zkušenost s objímáním s osobou druhého pohlaví, modrý již líbání a mazlení a černý pohlavní styk. Každý žák poté měl možnost vhodit do krabičky pouze takové korálky, které znamenaly zkušenosti, kterou již žáci měli. Žák mohl vhodit všechny korálky, ale nemusel také žádný. Vyhodnocením této metody pak byly nafocené „náhrdelníky“ zkušeností jednotlivých tříd. Počet korálek jsem také porovnávala mezi jednotlivými ročníky.

Poslední částí výzkumu bylo pozorování internetového serveru Facebook.com. Tam jsem pozorovala zvláště komunikaci mezi respondenty.

9.2. Charakteristika zkoumaného vzorce

Výzkum jsem prováděla na Základní škole Máj I. v Českých Budějovicích, a to vždy v jedné třídě z každého ročníku.

V 6. ročníku to bylo 25 žáků, v 7. ročníku 20 žáků, 8. ročník navštěvuje 20 žáků a 9. ročník 25. žáků.

9.3. Analýza a zhodnocení dat

9.3.1. Volné výpovědi

9.3.1.1. 6. ročník

V 6. ročníku jsem zadávala přímo předtištěný „formulář“, do kterého žáci jen doplňovali své odpovědi. Většina žáků 6. ročníku má však jen velmi omezenou slovní zásobu a nedokáže o svých pocitech a vztazích rozvinout delší výpověď. Odpovědi bývaly často jen holé věty nebo slova.

- Kamarádké vztahy

Téma kamarádkých vztahů bylo jedno z mála, o kterých se dokázali respondenti rozepsat. Chlapci však odpovídali často velmi stručně. Většina z respondentů kamarádké vztahy se stejným pohlavím ve třídě navázala. Pouze jeden z nich se vyjádřil, že nekamarádí se všemi chlapci, vybírá si, ale svého nejlepšího přítele ve třídě má. Objevil se také jeden žák, který má nejlepších přátel hned několik.

Více jak polovina chlapců uvedla, že ve třídě nejsou členy žádné party. Je patrné, že je zde jedna skupina chlapců, která tvoří dominantní část třídy. Ostatní chlapci by do ní rádi patřili, avšak tato skupina je ostatním velmi nepřístupná. Členové skupiny společně chodí na kroužek hokejbalu, a proto do ní samozřejmě žádné dívky nepatří. Jsou tedy sportovně zdatní, a své ostatní „nesportovní“ spolužáky do party nepřijmou. Mimo jiné společně také chodí ven, tráví spolu volný čas.

Je zde však zřejmě ještě jedna skupina, kterou tvoří 5 žáků této třídy. Je to skupina smíšená, jsou zde 3 dívky. O této skupině se však zmiňuje pouze jeden chlapec.

U dívek to je poněkud rozdílné. Všechny dívky uvedly, že zde své kamarádky mají. Pouze dvě mají svoji nejlepší kamarádku mimo školní třídu. Uvedly také důvody, proč se kamarádí zrovna se zmíněnými dívkami. Většinu spojovaly stejné zájmy a koníčky, podobný vzhled – styl oblékání. Nejlepší kamarádky měly také podobný prospěch.

Mimo tří dívek uvedly všechny, že mají ve třídě i partu. Některé z nich rezolutně odmítly účast chlapců, dvě však uvedly, že v partě chlapce mají. Tato parta ale prý funguje jen na dopravním kroužku. Když přijdou do třídy, chlapci kamarádství s nimi odmítají a do party se nezačleňují. Co se týče aktivit, tak většinou spolu dívky tráví čas i mimo školní třídu. Jezdí společně na nákupy, chodí ven.

Z výpovědí tedy vyplynulo, že většinou převažují kamarádství mezi stejným pohlavím. Chlapci nechtějí před ostatními ztratit svoji prestiž, a proto se ke kamarádství s dívkami v kolektivu většinou nepřiznají. A stejně tak většina dívek odmítá přátelství s chlapci.

- Vztahy s opačným pohlavím

Pokud šlo o vztahy s opačným pohlavím, byla většina velmi kritická. Ve svých výpovědích žáci nešetřili vulgárními výrazy. Nejčastěji vyskytující se fráze o dívkách byla „docela dobrý“. Mnoho z chlapců však hodnotilo pouze vzhled dívek, převažovala kritika jedné spolužačky za nemoderní oblékání – „Anna se obléká jako neandrtálec“, „Anna se obléká jako z roku 1890“, „Anna je hnusná, obléká se jako bezdomáček“. Toto hodnocení se objevilo u několika žáků. Na druhé straně však stála jiná dívka, kterou většina hodnotila velmi kladně, jako hezky oblékanou, pěknou dívku. Další kritika se snesla také na upovídánost dívek. Chlapci psali o tom, že se jim nedá nic říct, že jsou to „drbný“, „kecalky“. Dále jim vadí, že dívky velmi často chodí žalovat. Pouze jeden žák hodnotil spolužačky pouze kladně: „Dívky z naší třídy jsou docela pěkné, nedělají blbosti jako někteří kluci z naší třídy a některé jsou i docela chytré.“ Obecně se tedy dá shrnout, že chlapci se snažili najít spíš to, co jim na dívkách vadí. S chválou velmi šetřili, dokázali ocenit většinou jen hezký zevnějšek – oblečení, postava.

Další podotázkou bylo, zda se jim nějaká dívka ze třídy opravdu líbí a proč. Nejčastěji chlapci odpovídali, že ano, ale nikdo z nich nebyl schopen říci důvod. Dva chlapci odpověděli záporně, ale dodali, že se jim líbí dívky ze školy, většinou z 9. ročníku, tedy dívky zhruba o tři roky starší.

Následujícím tématem bylo, jak by tedy ta „pravá“ dívka měla vypadat. Velmi překvapující bylo, že chlapci zmiňovali v zásadě pouze vlastnosti, kdežto když jsem žádala o hodnocení dívek ze třídy, většinou se objevovaly narážky na vzhled. Všichni chlapci se shodli, že by dívka měla být hodná a milá, dále pak chytrá a věrná. Pouze jeden ze žáků zmínil, že by až tak chytrá být nemusela, aby ho svou inteligencí nepřevyšovala. Dá se tedy usuzovat, že rád nad ostatními vyčnívá a má nad nimi kontrolu.

Dívky kladně hodnotily smysl pro humor a schopnost chlapců je rozesmát. Chlapci většinou plní funkci třídních „šášků“, a tak se toto dalo očekávat. U některých spolužáků dívky chválily také jejich upřímnost a schopnost naslouchat. Tím však jejich chvála skončila. Ač jsou dívky většinou jemné, vyvarující se větších vulgarit, zde to bylo opačně. Výrazy jako blbci, kriplové, vypatlaný paka, retardi, buzeranti, magorové a kretění se objevovaly velmi často. Dívky také zmiňovaly agresivitu chlapců vůči nim. Stěžovaly si na bití, pošťuchování, cuchání vlasů.

Dle mého názoru se však jedná o určité vyjádření náklonnosti. Žáci 6. ročníku ještě nejsou ve vztazích s opačným pohlavím zběhlí, a tak často volí velmi nevhodné vyjádření svých citů. U některých dívek se v souvislosti s tímto také objevovala zmínka o starších chlapcích, jejichž chování dívky hodnotily velmi pozitivně.

Pouze jeden chlapec ze třídy byl hodnocen jen kladně, a to hned u několika dívek.

Tři dívky z této třídy přiznaly, že se jim líbí nějaký jejich spolužák. Důvodů bylo hned několik: „je milej, hodnej“, „má rád metal jako já“. Ostatní dívky se netajily s tím, že se jim chlapec líbí, ale u většiny šlo o chlapce o mnoho let starší nebo o staršího spolužáka ze školy. Toto je dle mého názoru tradiční vzorech chování pubertálních dívek. Vyhledávají zkušenější chlapce, kteří již ví, jak se k dívce chovat.

Vlastnosti jejich vysněného chlapce se ve většině shodovaly s vlastnostmi, které uváděli jejich spolužáci. Např. „měl by být vtipnej, pracovitej, hodnej, milej, věrnej“. Dívky samozřejmě také neopomenuly vzhled svého budoucího partnera.

- „Partnerské dvojice“ ve třídě nebo ve škole

Z celé třídy pouze dva žáci uvedli, že „partnerskou“ dvojici ve třídě mají. Byli to však dva chlapci, a proto je toto tvrzení velmi nepravděpodobné. Může to být však ale také tím, že jsou to chlapci z kolektivu vyřazení, kteří nemají mnoho informací o tom, co se ve třídě odehrává, a nebo to může být důvodem toho, že se k tomu dotyční nechtějí přiznat. Zbytek třídy však napsal, že zde „partnerské dvojice“ byli, ale že díky chování některých žáků, již neexistují. V 6. třídě jsou žáci zatím na počátku dospívání, a proto toto zjištění není nijak překvapující.

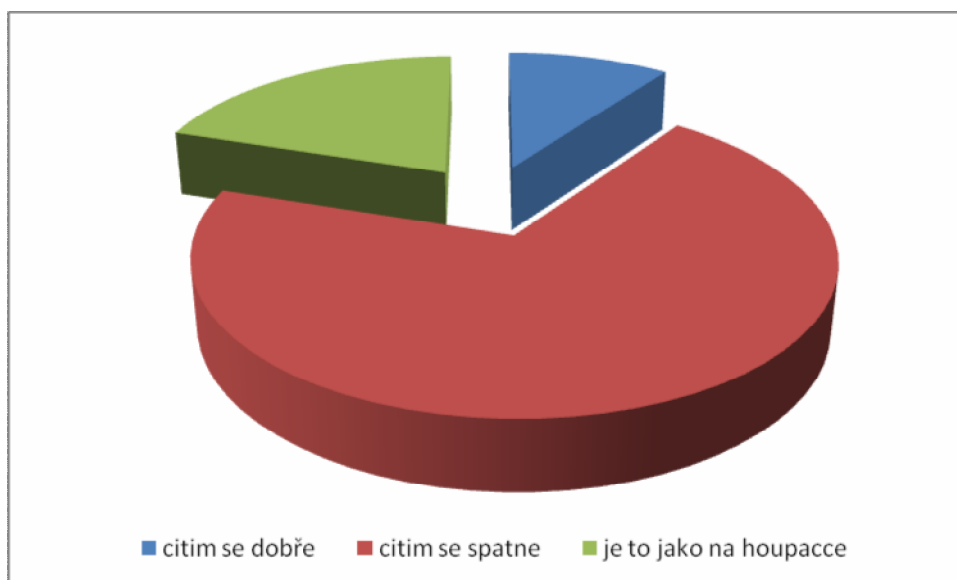
- Celková atmosféra třídy

Opět se zde často vyskytovala odpověď: „vztahy mezi holkama a klukama jsou docela dobrý“. Pouze dva z chlapců hodnotili vztahy jako velmi dobré, a to chlapci, kteří výše uvedli, že mají ve třídě „partnerskou dvojici“. Dá se tedy již usuzovat, že jsou zcela jistě mimo školní kolektiv. Vnímají tyto vztahy kladně, protože se do konfliktů nezapojují, žijí pouze ve svém světě, do kterého jim nikdo jiný nevstupuje.

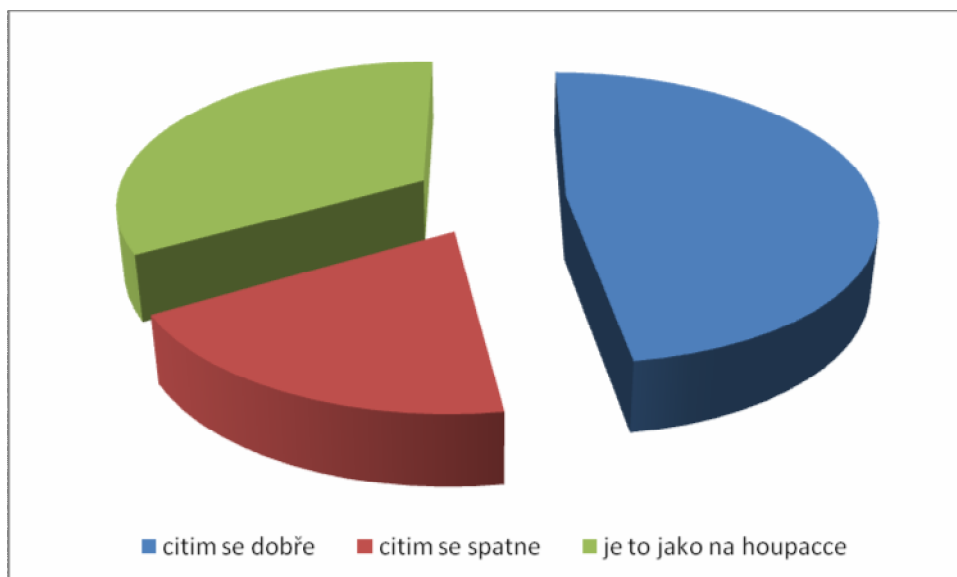
Někteří se však zmínili o tom, že se v této třídě vede jakási válka mezi pohlavími, že se mezi sebou hádají a mlátí.

Všechny dívky vidí tuto problematiku stejně - vztahy nic moc, válka mezi pohlavími. Evidentně se tedy nejedná o nějaký skrytý konflikt, ale o problém viditelný.

Vztahy mezi dívkami a chlapci v této třídě se dají charakterizovat jako velmi chladné. Žáci nedokážou ostatní pochválit. Hledají pouze negativa. Chlapci jsou v této třídě k dívkám velmi hrubí, někdy to dle výpovědí hraničí až se šikanou. Dívky se nedokážou nijak bránit. Stěžují si na hloupé chování, ale na druhu stranu jejich vtípy kvitují a podporují je.

Obrázek 1 Graf 1 - 6. ročník - dívky

Obrázek 2 Graf 2 - 6. ročník – chlapci

Z grafu dívek vyplývá, že celých 70% z nich se cítí ve své třídě špatně. 20% uvedlo, že „je to jako na houpačce“, někdy je dobře a jindy zase ne a pouze 10% dívek se ve své třídě cítí dobře. Je to zřejmě zapříčiněno vztahy mezi dívkami a chlapci. Již výše vyplynulo, že vztahy mezi pohlavími jsou v této třídě velmi napjaté. Chlapci s dívkami většinou nedokážou komunikovat, odmítají s nimi také při hodinách spolupracovat.

Chlapci však zřejmě tyto problémy vnímají jako banální. Mezi sebou vycházejí dobře a dívky zřejmě do svého kolektivu vůbec nezařazují. 60% z nich se ve své třídě cítí dobře, 20% špatně a zbytek, tj. 20%, je ve své třídě „jako na houpačce“.

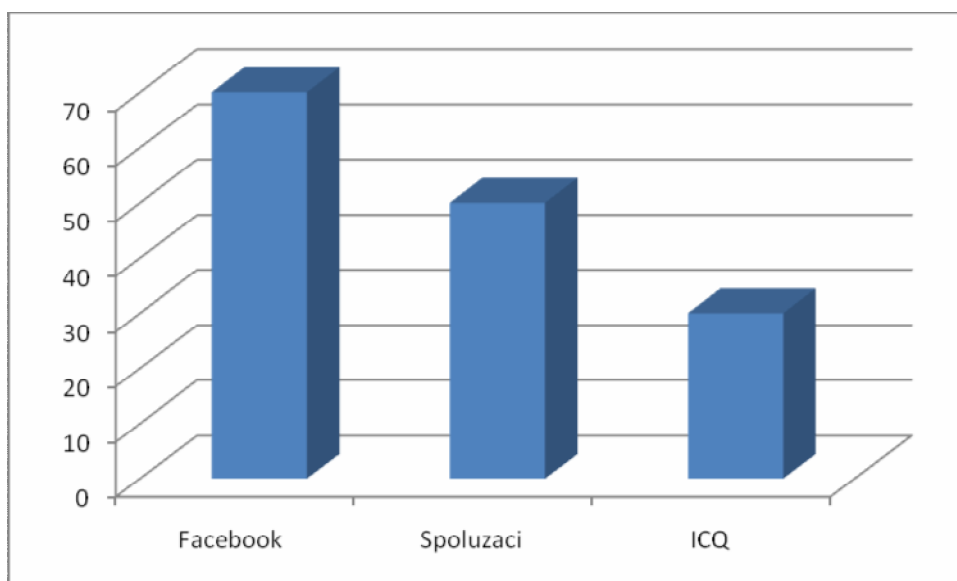
- Využití internetu

70% tohoto 6. ročníku využívá internetový portál Facebook.com. Na stránku chodí každý den, aby mohli sledovat, co nového se událo. Informace o spolužácích ze třídy je však příliš nezajímají, jde jim spíše o spolužáky starší, se kterými zde mohou snáze navázat kontakt. Na Facebooku se kontaktují pouze žáci stejného pohlavím. Výjimečně dívky nějak kontaktují chlapce a naopak. Nejčastěji jde o přizvání do nějaké skupiny, nebo komentování statusu. Pokud se s někým nebaví ve třídě, nemají potřebu je kontaktovat prostřednictvím Facebooku.

Tato třída má také svoji skupinu na stránce www.spoluzaci.cz. Tuto stránku využívá 50% žáků, hlavně ke sdílení informací ohledně vyučování, stahování materiálů.

Někteří (30%) také stále využívají program ICQ. Zde však řeší většinou jen ty problémy, které potřebují řešit rychle: „co bylo za úkol?“, „jdeš ven?“.

Žáci stráví denně internetovou komunikací se spolužáky průměrně 2-3 hodiny, které by bylo možno využít efektivněji, např. přímou osobní komunikací.

Graf 3 Četnost využití internetových aplikací - 6. ročník

9.3.1.2. 7. ročník

V 7. ročníku jsem se setkala s problémem u chlapců. Byli velmi skeptičtí a většina z nich nechtěla volné výpovědi psát. Dva z nich odevzdali prázdný list papíru. Dívky však spolupracovaly.

- Kamarádské vztahy

Až na jednoho chlapce všichni uvedli, že ve své třídě kamarády mají. Avšak samozřejmě kamarádí se také s chlapci mimo školní třídy např. v místě bydliště nebo na různých kroužcích.

Parta jako taková ve třídě zřejmě neexistuje. Chlapci uváděli, že se třída dělí hlavně na chlapce a dívky. Mnozí z nich však mají své party mimo třídu. Mezi společné aktivity těchto skupin patří společné chození ven, provozování různých sportů na hřišti. Jen jeden žák se zmínil, že žádnou partu ani kamarády nemá. Jedná se o velmi introvertního chlapce, který stojí mimo tuto třídu. Občas si s ním povídají dívky, chlapci za ním přijdou pouze v okamžiku, když něco potřebují.

U dívek se opět objevila jedna, která se s nikým ve třídě nekamarádí. Jedná se o Romskou dívku, která se kolektivu spolužaček straní. Kamarádí se s dvěma dalšími romskými spolužáky. Ani dívky neprojevily zájem o kamarádství s ní. Ostatní dívky považují své spolužáky za dobré kamarádky: „Holky tu jsou z mého pohledu skvělé...jsou to zlatička a nej káminy, hlavně Kristýnka a Káťa. Páju mám taky moc ráda, hlavní „dík“ za moje známky patří holkám Pilsů, vždycky mi všechno vysvětlí.“

Některé z nich zde mají také nejlepší kamarádku, ale u některých se objevila informace, že nejlepší kamarádku už tady nemají, že se bohužel rozhádaly.

Partu většina dívek této třídy nemá, některé se zmínily, že mají svoji partu na kroužku volejbalu, a že tam patří i dívky ze třídy. Utváří prý spíše menší skupinky, do kterých patří maximálně tři dívky.

Vztahy osob stejného pohlaví jsou v této třídě dobré, i když i zde se objevují „solitéři“.

- Vztahy s opačným pohlavím

Chlapci rozdělili dívky do dvou skupinek: ty „normální“ a pak „namyšlené krávy“: „Holky jsou ve třídě nějaký fajn, ale nějaké jsou namyšlený krávy.“, „Některý jsou fajn a některý jsou namyšlený a moc si o sobě myslí.“ Dva chlapci se o tomto tématu vůbec nezmiňovali. Již zmiňovaný introvertní chlapec uvedl, že: „Holky jsou fajn, ale moc se se mnou nebaví.“

Většině chlapců se na dívkách nelíbí vůbec nic, některým pouze vzhled. Dva chlapci opět neodpověděli.

O budoucí partnerce měla představu méně jak polovina chlapců: „Podle mě by měla být holka milá, hodná, hezká, sympatická, inteligentní, aby nebyla namyšlená.“, „Řekl bych, že by ta pravá měla mít dobré srdce.“, „Měla by být milá, chytrá, hezká a přátelská.“. Ostatní chlapci uvedli, že ještě neví, jak by měla jejich vysněná dívka vypadat.

Pouze dvěma z nich se líbí nějaká dívka ze třídy: „Líbí se mi jedna dívka, ale mám smůlu, odmítá mě.“, „Líbí se mi všechny holky.“. Jeden chlapec také přiznal, že se mu líbí dívky ze školy, ze starších ročníků.

Co se týče vztahů mezi dívkami a chlapci, byly dívky velmi kritické. V zásadě si stěžovaly na to, že se chlapci chovají jako malé děti: „V naší třídě je to podle mě nejhorší s klukama. Chovají se jako prvňáci a jen co vymyslí něco, co je baví, jen tak se toho nepustí.“, „Kluci od nás ze třídy mi připadají, že se pořád chovají jako malé děti, jsou úplně nemožný.“, „Kluci u nás ve třídě jsou paka...ani jeden se nechová na 13 let max. tak na 5....dělej píčoviny, který se nedovede představit šesták natož skoro osmák.“ Také jim vadí věčné pošťuchování, braní věcí z tašek, polévání vodou, plivání papírků. Jedna dívka chlapce označila jako: „idioty, kokoty a debily“.

Pochválily pouze to, že je s chlapci občas legrace, i když nikdy neví, kdy mají přestat.

Ani jedna dívka neuvedla, že by se jí líbil nějaký chlapec ze třídy. Většina z nich prý preferuje starší chlapce, kteří už nejsou v pubertě.

Jejich idol by měl být hlavně hezký, hodný, milý a „normální“. Dívky oceňují také smysl pro humor, pracovitost, inteligenci, upřímnost, věrnost. Dvě dívky měly také požadavek na vzhled, na styl oblékání a věk: „Hlavně by neměl mít zrzavé vlasy.“, „Můj kluk bude úžasnej skejtáček a aspoň o rok starší.“

- „Partnerské dvojice“ ve třídě nebo ve škole

Na otázku „partnerství“ ve třídě odpovídali všichni chlapci záporně. Jeden z nich však s dívkou ze třídy chodit chtěl, ona ho však odmítla.

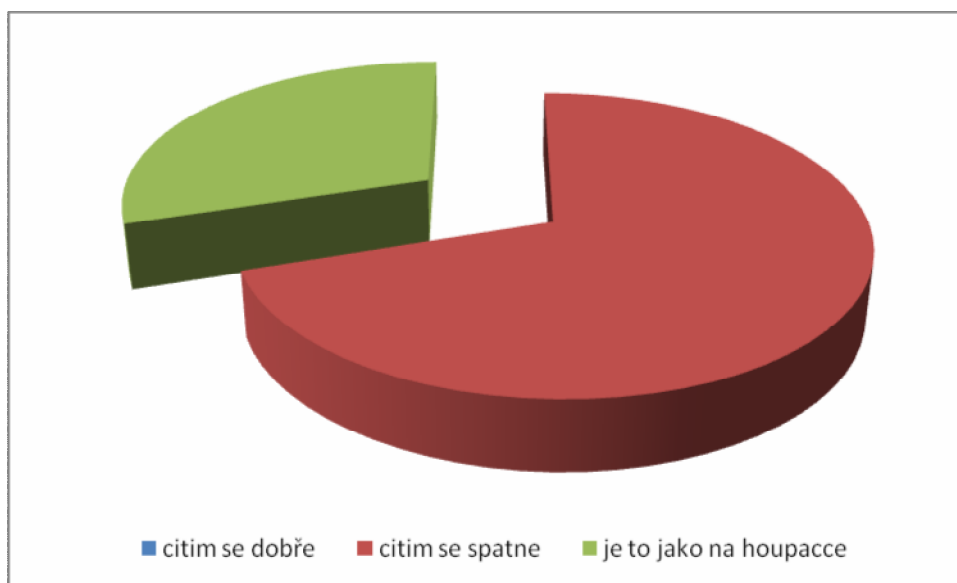
Dívky odpovídaly jednomyslně: „Žádný pár tu nemáme. Dřív páry byly, ale teď už ne. Všechno se změnilo.“

- Celková atmosféra ve třídě

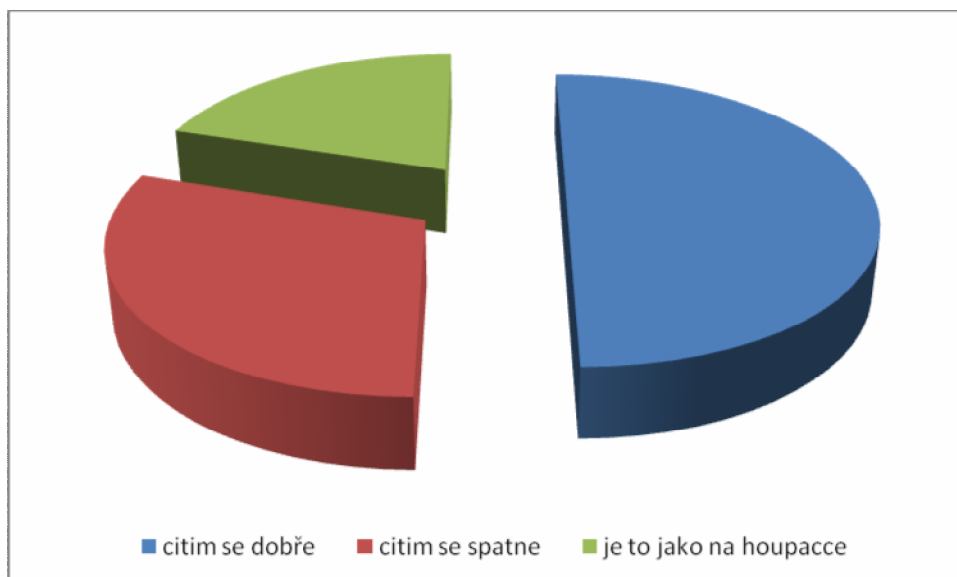
Chlapci se přiznali k tomu, že vztahy ve třídě nejsou moc dobré hlavně kvůli nim. Rádi a často dívky provokují, nadávají jim, berou jim věci a pošťuchují je. Dělají to prý schválně, chtějí, aby se dívky zlobily: „Vztahy nejsou nic moc, nejsme k sobě milí, navzájem si nadáváme.“, „Vztahy ve třídě mezi holkama jsou dobrý, ale kluci to kazí.“

Dívky mají o celkových vztazích jednoznačný názor: „Kluci jsou na holky hnusný a chovají se i mezi sebou hnusně. Chtěla bych, aby to bylo v naší třídě lepší. Mezi holkama a klukama jsou hrozný vztahy a nevím proč. Kluci jsou kretění.“, „Vztahy u nás ve třídě nejsou moc dobrý. V áčku je to mnohem lepší.“

Některé dívky se také vyjádřily, že by velmi rády přestoupily do vedlejší třídy. Tam jsou prý chlapci rozumnější, dokážou se dívek zastat a více se s nimi kamarádí.

Graf 4 - 7. ročník - dívky

Graf 5 - 7. ročník – chlapci

Ani jedna z dívek se v této třídě necítí dobře. Celých 70% žákyň uvedlo, že se cítí špatně a u zbylých 30% záleží na konkrétní situaci.

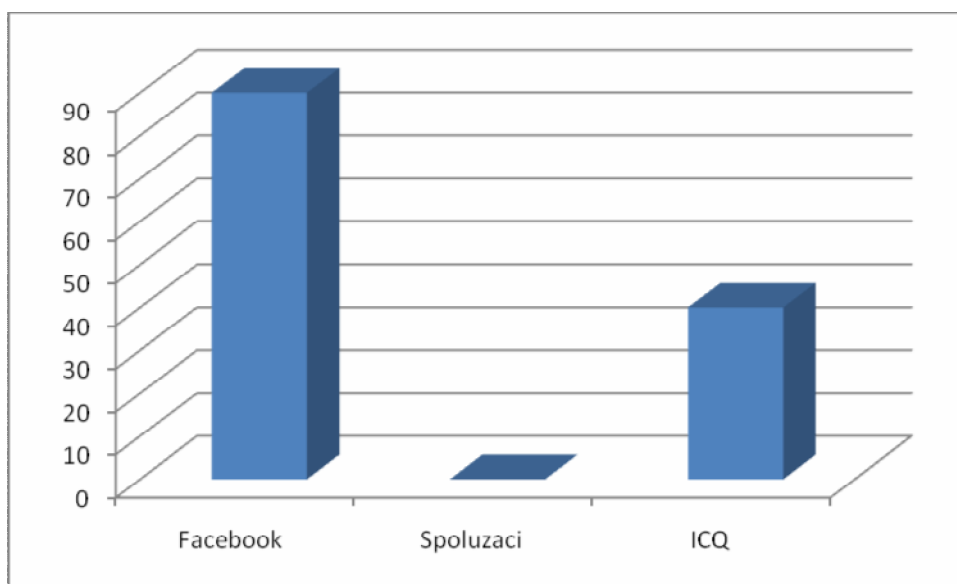
Z grafu lze vyčíst, že 50% žáků – chlapců se cítí ve třídě dobře, 30% špatně a 20% žáků uvádí, že je to „jak kdy“.

Klima této třídy je velmi ovlivněno chováním chlapců. Proto se většina dívek v této třídě cítí špatně a chce odejít.

- Využití internetu

Všichni žáci této třídy nějakým způsobem komunikují přes internet. Nejčetnější zastoupení využití má server Facebook. Tento server žáci 7. ročníku využívají obdobně jako jejich mladší spolužáci. Navazují kontakty hlavně s žáky ostatních tříd nebo se spolužáky stejného pohlaví.

Mnoho z nich také využívá ICQ. Malé procento žáků také zmínilo server Libimseti.cz. Stránku na www.spoluzaci.cz nevyužívá ani jeden z nich.

Graf 6 Četnost využití internetových aplikací

9.3.1.3. 8. ročník

V 8. ročníku jsem narazila na problém s vyjadřováním pouze u chlapců. Mnozí z nich nebyli ochotni se rozepsat, považovali to za hloupost. Dívky byly v tomto směru otevřenější.

- Kamarádské vztahy

Chlapci v této třídě jsou soudržnější. Tvoří ucelenější skupinu. Vybočuje z nich jen jedna velmi neoblíbená skupinka, kterou tvoří tři žáci a pak jeden chlapec, který sám přiznává, že se kolektivu vyhýbá, a že má své přátele jinde.

Svůj volný čas ale tráví chlapci většinou odděleně. Občas se sejdou venku, nebo jdou na plovárnu. Při těchto aktivitách však nechybí také dívky.

Při zmínce o nejlepším kamarádovi většina chlapců reagovala tak, že své kamarády nerozlišují dle oblíbenosti. Všichni jsou na stejné úrovni.

Dívky v této třídě jsou rozděleny dle výpovědí na několik nepřátelských táborů. Uvnitř těchto podskupin panuje velmi přátelská soudržná atmosféra. Dívky uvádějí, že se jedná většinou o jejich nejlepší kamarádky. Mívají mnoho společného. Znají se již dlouhou dobu, jezdí společně na letní tábory, chodí spolu ven, do kina, na nákupy. Většina z nich se na své kamarádky může ve všem spolehnout, věří, že je nikdy nepodvedou. Avšak také připouští, že jejich vztahy občas nejsou úplně ideální, že se někdy pohádají. Nikdy ale nejde o dlouhodobý konflikt.

K ostatním skupinám však cítí velmi nepřátelské pocity. Nevyhýbají se také vulgárním výrazům. Nejvíce kritizují jednu dívku, která prý podle všeho všechny ostatní mezi sebou rozhádala. Nelíbí se jim, že ostatní pomlouvá, hlavně před chlapci, tváří se jako kamarádka, ale za zády se chová úplně odlišně. Této dívky se zastávají pouze dvě další, které zřejmě patří do jejího „tábora“.

Menší část z dívek uvádí, že se kamarádí spíš se staršími, tudíž má své přátele i partu jinde, mimo školní prostory.

Celkově se tedy dá říci, že chlapci mají pevnější a přátelštější, i když ne úplně ideální, vztah než dívky. Dá se to přisoudit faktu, že dívky jsou rozděleny na ony zmíněné nepřátelské tábory.

- Vztahy s opačným pohlavím

Dle chlapců jsou dívky ze třídy rozděleny na tři skupinky: šprtky, holky v pohodě a ty, co ostatní ignorují.

Skupinu šprtek také chlapci nazývali jako „frigidní krávy, co myslí jen na knížky a učení“. Zde je tedy patrné, že chlapci tohoto věku nedokážou ocenit inteligenci a píli dívek v oblasti učení. Když je nějaká dívka chytrá a má dobré výsledky, musí být „samozřejmě“ také nudná, celé dny sedí doma u učení a neví, co je to zábava. S tímto názorem jsem se setkala v této třídě vícekrát.

„Holky v pohodě“ pak tvoří jakýsi „střední proud“. Jedná se o dívky oblíbené, které s chlapci rády a často hovoří a připojují se k jejich vtipům.

Velmi rozporuplnou skupinu tvoří zbytek dívek. Tyto dívky jsou ve škole celkově velmi oblíbené, avšak s chlapci ze třídy příliš nekamarádí. Je to dáno tím, že mají své přátele ve vyšších ročnících, a tak se často stává, že se nad své vrstevníky vyvyšují a pohrdají jimi. Chlapci však na druhou stranu velmi touží být u nich oblíbeni, avšak navenek předstírají také pohrdání a nezájem.

Někteří chlapci přiznávají, že se jim nějaká dívka ze třídy líbí, ale že o ni stejně zájem nemají: „jo některý jsou hezký, ale jsou to namyšlený fifleny“. Mnoho z nich však zmiňuje, že se jim líbí dívky ze školy, a to většinou mladší. Stydí se to však přiznat, bojí se výsměchu a pohrdání.

„Ta pravá pro mě by měla být: hodná, chytrá, hezká“. Toto bylo nejčastější charakteristikou vysněné partnerky. Objevil se i takový názor, že pravá dívka je taková, která je bude mít ráda, aniž by se museli kvůli ní nějak měnit: „Já jen chci, aby mě měla ráda takového, jaký jsem.“ Někteří chlapci měli také přísné požadavky na vzhled: „Líbí se mi holky s blondatou barvou vlasů, když nosí culík nebo vzadu sepnuté vlasy“, „Měla by mít malý zadek a velké kozy“.

Na první pohled se zdá, že dívky chlapce z této třídy respektují. Většina z nich chválí jejich smysl pro humor, někteří chlapci dokážou být velmi pozorní a milí. Samozřejmě je zde menší skupina, se kterou dívky nevychází. Jedná se o chlapce, kteří se od ostatních odlišují. Buď vzhledem – stylem oblékání nebo chováním k dívkám. Ty o nich hovoří, jako o „dětech“. Dále se dívkám nelíbí, že někteří chlapci velmi často uvěří lžím, které vyprávějí dívky ze znepráteného „tábora“.

Obecně se dá ale usuzovat, že dívky chlapce mají rády, uznávají je jako své kamarády, i když jsou to dle jejich slov jen „pubertáci“.

Odmítavé postoje jsem zaznamenala při otázce, zda se jim některý chlapec ze třídy líbí. Pouze dvě dívky odpověděly kladně: „ze třídy se mi líbí jeden kluk tím chováním a jak vypadá“. Druhá vyprávěla o tom, že si píšou přes internet, ale že ho moc nezná. (Minulý rok byly 8. třídy tři a jedna z nich se rozdělila. Proto se tedy někteří žáci teprve poznávají.) Přiznala se také, že se jí o něm zdálo. Dvě se zmínily, že nejsou špatní, ale že by s nimi stejně nikdy nechodily. Ostatní se vyjadřovaly zhruba takto: „V naší třídě jsou všichni tak oškliví, že se mi to snad zdá!“ Podle jejich slov preferují starší chlapce, většinou z 9. ročníku: „Ale v naší škole by se pár lidí našlo! Třeba v 9.B! Tam jsou kluci hezcí a vtipní!“

Názor na svého „pravého“ chlapce mají dívky 8. ročníku podobný jako dívky z nižších tříd. Nejčastěji se objevovaly tyto charakteristiky: hodný, milý, vtipný, hezký, upřímný, věrný, chytrý. Jedna z dívek také pomýšlela na případnou budoucnost a zmínila, že by měl mít také smysl pro rodinu a měl by mít vztah k dětem. Zajímavý byl také názor, že by měl mít budoucí partner také nějakou špatnou vlastnost, aby nebyl příliš dokonalý, a aby takovouto dokonalost nevyžadoval i od ní. Některé z dívek se však také svěřily, že už teď ví, že žádný takový muž neexistuje, „snad jen v pohádkách“.

- „Partnerské dvojice“ ve třídě nebo ve škole

Všechny dívky i chlapci uvedli, že mají ve třídě jednu dvojici. Většina z nich však přiznala, že se jim k sobě nehodí, a že ani jednoho z páru nemají rádi.

Dvojic ve škole však bylo více. Některé dívky se schází se staršími spolužáky, tráví společně mnoho času po vyučování. Přiznávají také, že díky nim již měly možnost například zkusit alkohol, a některé se zmínily, že se u takovéto příležitosti scházejí pravidelně. Chlapci v tomto věku již vyhledávají dívky mladší, stejně staré spolužačky je většinou ignorují.

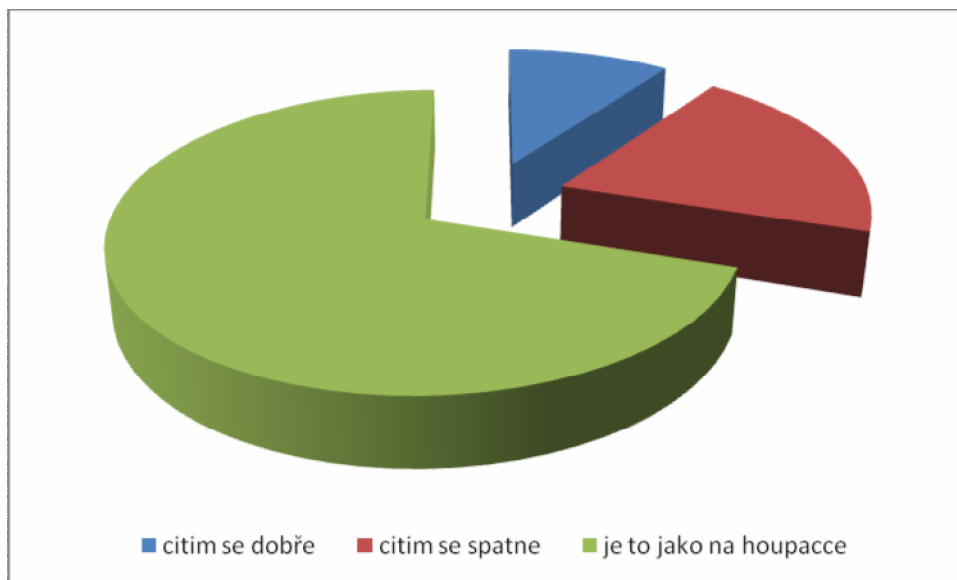
- Celková atmosféra třídy

Atmosféra třídy, a tedy i vztahy v ní, jsou velmi ovlivňovány skrytými konflikty, které se odehrávají mezi skupinami dívek. Většina dívek uvádí, že ostatní spolužáky buď „zbožňují“ nebo nenávidí. Do nenáviděných také patří skupina chlapců, kterou dívky nazývají „peroxidi“. Tento název se dá přisuzovat zřejmě určité barvě vlasů, a s tím spojované inteligenci. V menší míře si děvčata také stěžovala na fackování a pošťuchování právě od těchto chlapců.

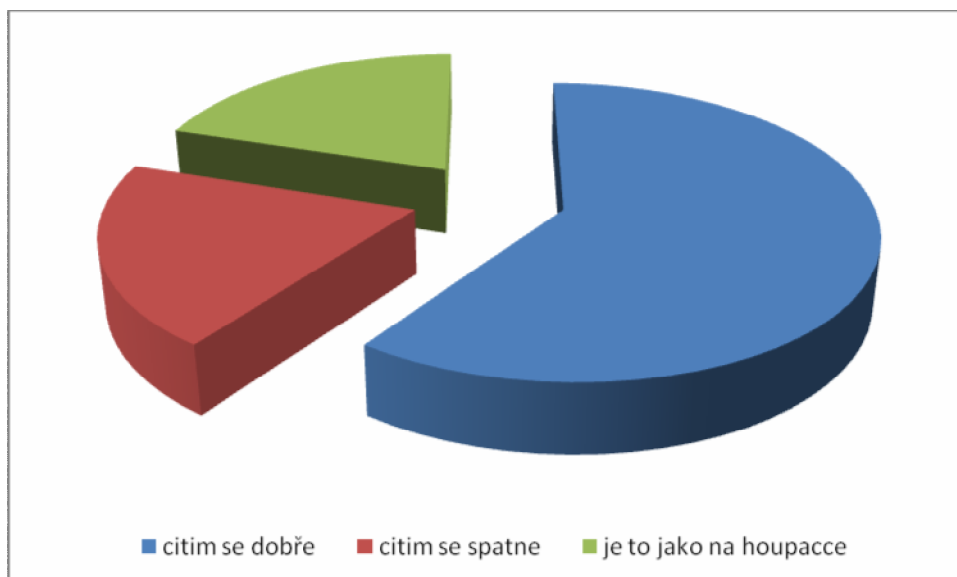
Druhou skupinku tu tvoří ti, které dívky mají rády. Dá se říci, že se jedná o zbytek chlapců z této třídy.

Dále jsou dívky také nespokojeny s tím, že třída nedokáže držet při sobě, že jsou zde osoby, které chodí žalovat učitelům, a které ostatní pomlouvají.

Jak se ukázalo, chlapci ví jen velmi málo z toho, co se ve třídě mezi dívkami odehrává. Mnoho z nich uvedlo, že atmosféra třídy je fajn, že všichni drží za jeden provaz. Jediné, co se chlapcům nelíbí je, že se třída dělí tradičně na chlapce a dívky, že se jich dívky občas straní a drží se „v tlupách“. Mimo školní třídu se však vše mění, dívky jsou prý otevřenější, nemají problémy s komunikací, jako je tomu ve třídě.

Graf 7 - 8. ročník - dívky

Graf 8 - 8. ročník – chlapci

Dívky, ovlivněné konflikty mezi sebou, nejčastěji odpovídaly (70%), že se cítí „jako na houpacce“. Uváděly také, že se snaží ty zneprátené spolužačky ignorovat, aby nevznikaly zbytečně další konflikty. 20% dívek se celkově se své třídě cítí špatně. Jsou to zřejmě zmíněné izolované skupinky. A pouze 10% je se svoji třídou spokojeno.

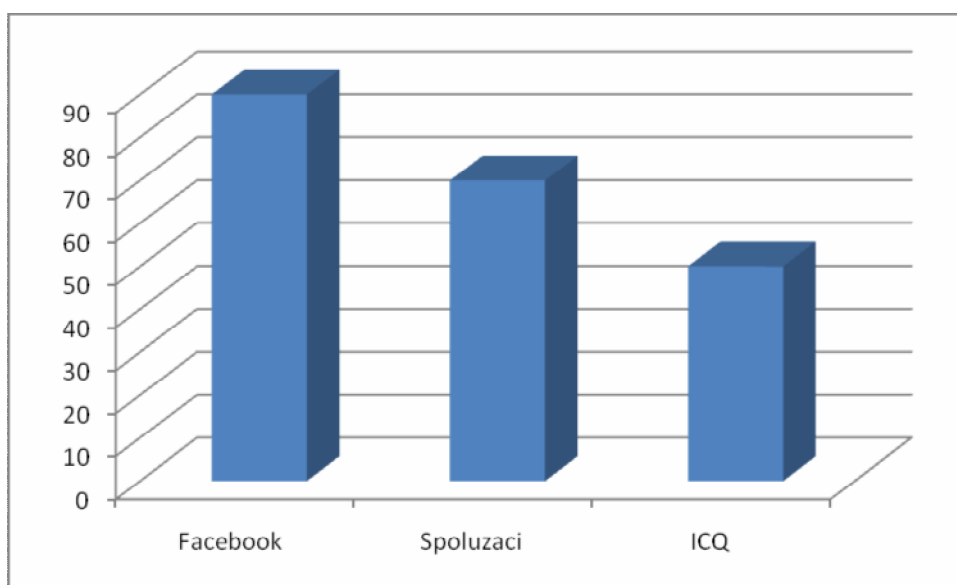
Chlapci, kteří konflikty mezi dívkami nevidí, nebo možná se do nich spíše nechtějí zapojovat, se ve většině (60%) cítí dobře. 20% je ve třídě nespokojeno a dalších 20% nalepilo obě samolepky, tzn. že bývají spokojeni pouze někdy.

- Využití internetu

90% žáků osmého ročníku využívá server Facebook.com. Se vzrůstajícím věkem také přibývá komunikace mezi pohlavími. Tento server umožňuje také žákům vstupovat do různých skupin a vyjadřovat tím nepřímo své názory. Velmi oblíbené je také komentování příspěvků ostatních spolužáků a reagování na přidané fotografie, často pořizované během školního vyučování. Kontaktují ostatní žáky školy, řeší školní i soukromé záležitosti a velmi často také probírají jednotlivé učitele. Tento server je také prostorem k tzv. „vyřizování si účtů“. Žáci v některých případech ostatní spolužáky hrubě uráží a napadají.

V porovnání s nižšími ročníky také vzrůstá využití stránky www.spoluzaci.cz. Důvod využívání však zůstává stále stejný.

ICQ využívá 50% žáků. Dle nich se však jedná o zastaralý způsob komunikace, který nám umožňuje pouze sdělování informací.

Graf 9 Četnost využití internetových aplikací – 8. ročník

9.3.1.4. 9. ročník

9. ročník mě velmi překvapil. Žáci byli ochotní spolupracovat. Většina z nich tuto možnost – vypsát se - také uvítala. I chlapci v této třídě projevili snahu napsat to, co opravdu cítí.

- Vamarádké vztahy

Většina z chlapců této třídy se shoduje na tom, že se kamarádí se všemi spolužáky: „každý je pro mě kámoš, já to neřeším“, „kámoším se se všema, se všema jsem zadobře, protože jsou v pohodě a dá se s nima kecat“. Přiznávají ale, že vztahy nejsou dokonalé, že se samozřejmě občas mezi sebou nepohodnou. Tuto třídu dle výpovědí narušuje jeden spolužák. Chlapci se o něm zmiňují jako o „idiotovi“, „debilovi“. Jedná se o problémového žáka, který má konflikty nejen se žáky, ale také s učiteli. Opakuje ročník, je tedy starší než ostatní spolužáci, a proto se nad ně často povyšuje.

Nejlepšího přítele zde většina z nich nemá: „nejlepšího kámoše mám, ale není ze školy, je starší o 2 roky a chová se dospěleji“, „nejlepšího přítele ze třídy nemám a můj nej kámoš není ani z celé školy, ale ve třídě jsou kluci se kterými se můžu bavit o čemkoliv“.

Na otázku, zda se dívky kamarádí s ostatními dívkami ze třídy, odpověděly všechny kladně. Každá z dívek má ve třídě alespoň jednu kamarádku. Více jak polovina dívek uvedla, že má ve třídě i svoji kamarádku. Dívky spolu chodí již 9 let do jedné třídy, mají tedy velmi dlouhý a pevný vztah. Ostatní dívky mají také nejlepší kamarádky, ale ne ve třídě. Důvody pro kamarádství jsou u většiny dívek stejné: „Jmenuje se Míša, znám ji už 8 let a něco...zažily jsme toho spoustu. Mám ji moc ráda.“, „Bavím se s ní, protože se máme o čem bavit, máme společné zájmy..atd.“, „Kamarádím se s ní, protože je mi velmi blízká, má podobné názory. Myslím, že k sobě tak nějak patříme.“, „Máme se rády a mnohé nás spojuje.“, „Máme si co říct a máme společné zájmy. Chodíme spolu na volejbal, venčíme pejsky, chodíme pařit a neustále se tlemíme. Je to moje zlatíčko a já jsem na ní totálně závislá.“ Dívky tedy preferují společné zájmy, společná témata komunikace a dlouholetost vztahu.

I tato třída je zřejmě rozdělena na skupiny: jednu skupinu tvoří tzv. „normální kluci“ a druhou „kluci, kteří jsou pod vlivem výše zmíněného chlapce“. Nejedná se však o „partu“ jako takovou.

Chlapci většinou psali o tom, že partu mají, ale mimo školní třídu. Někteří ze třídy do ní patří, ale je tam mnoho dalších lidí i z ostatních tříd a ročníků. Tato parta si říká „betonka“. Mezi její hlavní aktivity dle všeho patří alkohol, cigarety a diskotéky. V této partě také figuruje zmíněný „neoblíbený“ žák. Do této skupiny patří samozřejmě i dívky. Jedná se o skupinu, která tzv. „velí“ celé škole. O přestávkách se velmi často scházejí, plánují odpolední program. Mnozí mladší spolužáci se jim raději vyhýbají.

Dva chlapci zmínili, že mají také partu mimo školní třídu, společně chodí na hřiště, sportovat, hrají internetové hry.

Celkově však spolu chlapci v této třídě vychází, navzájem si pomáhají a drží při sobě.

Některé dívky napsaly, že se jejich třída na skupiny nedělí: „Řekla bych, že naše třída je taková velká parta!“ Druhá skupina však uvedla, že se třída dělí na chlapce, dívky, které kouří a na nekuřáčky. Ty dívky, které dělily třídu do těchto skupinek, patřily vždy jen do té poslední. Cítí se díky tomuto od ostatních odstrkované, ale svého rozhodnutí nelitují. Jedna dívka uvedla, že se třída nerozděluje na dívky a chlapce, ale na ty, kteří se u ní bavit a kteří ne.

Dívky – kuřáčky také psaly o tom, že mají svoji partu, do které patří i někteří chlapci ze třídy: „Máme partu, vykuřujem, občas popijem a zahulíme. Je nás tam 16 a je tam převaha chlapců.“ Ostatní dívky mají své party jinde – v místě svého bydliště, ve sportovních oddílech. Jedna však zmínila, že ve třídě žádnou partu nemá, protože se jí spolužáci zdají dětinští: „Nemám partu, protože nejsou tak vyvinutí jako já.“

Kamarádské vztahy v této třídě jsou však dle mého názoru na velmi vysoké úrovni. Třída je soudržná, žáci si navzájem pomáhají.

- Vztahy s opačným pohlavím

Chlapci uvádí, že jsou dívky „celkem v poho“. I zde však nalezneme výjimky. Jedná se o skupinku dívek, které se vyznačují hlavně tím, že jsou namyšlené, stále chtějí být středem pozornosti. Tato skupinka se soustřeďuje okolo dívky, která se dá považovat za tu nejoblíbenější a zároveň nejnáviděnější. Dle ostatních je zábavná, ale občas to prý přehánění. Je velmi podobná zmíněnému „problémovému“ žákovi. Také mívá konflikty s vyučujícími. Velmi často je na učitele drzá a bere to jako projev nezávislosti. Chlapci jí také označovali jako „mrchu“, která se tváří kamarádsky, ale na druhé straně vás pomluví.

Jeden spolužák také kritizoval, že: „holky v této třídě jsou z většiny šeredné, páč nemají svůj vlastní styl. Jsou to spíše tzv.: šprtky, než princezny plesu. No jelikož nemají vlastní styl a většina z nich si hraje na velký, tak to mě odpuzuje“.

Samozřejmě, že chlapci dokázali i chválit: „některé jsou fajn, dá se s nima mluvit“, „u některých se mi líbí, že poradí při testu, dají opsat úkol, s některými se dá dobře mluvit“, „líbí se mi na nich jejich charakter“.

Budoucí partnerka žáků této 9. třídy by dle nich měla být hlavně hezká (80% žáků), dále také upřímná, hodná a věrná. Důležité také je, aby se nechovala jako „malé dítě“. Inteligentní slečnu by chtěli pouze dva chlapci. Další věc, která je pro žáky důležitá je, aby dívka nefetovala, ale prý by mohla alespoň občas pít alkohol.

Jeden žák charakterizoval svoji vysněnou dívku pouze takto: 50kg, trojky prsa. Tento žák se celkově o dívkách nevyjadřoval moc kladně. Z jeho projevu bylo patrné, že „méně hezkými“ dívkami pohrdá, že mu nezáleží na jejich charakteru.

Pouze jedna dívka byla ke svým spolužákům velmi kritická: „Nechovaj se jako dospělí. Jsou to namyšlený paka.“

Ostatní dívky dokázaly také chválit. Většinou psaly, že jsou chlapci „v pohodě“, i když se tady samozřejmě najdou i výjimky. Nejvíce kritizovaly již zmíněného žáka: „Filip se hrozně moc změnil a chová se jako nadržžený prase. Říká, co toho zažil a půlka z toho jsou kecy.“, „Největší kretén z 9.B je Filip. Je to ten největší debil na světě. On si o sobě myslí, že je ten nejlepší, nejzkušenější, ale přitom je to jenom trapný idiot.“, a dále také chlapce, kteří jsou členy již zmíněné party. Hovoří o nich jako o nemachrovaných idiotech, co si o sobě myslí, jak nejsou velcí. Dívky z této

party na druhou stranu kritizují nečleny a vyjadřují se o nich obdobně. Dívky také kvitovaly to, že už si s chlapci nedělají žádné naschvály, prý už z toho vyrostli.

Nejdůležitější pro dívky je, aby je jejich budoucí partner miloval, a aby byl v budoucnu také rodinný typ. Dívky zmiňovaly také schopnost svého partnera zabezpečit finančně rodinu. Je tedy vidět, že jsou tyto dívky klasickými ochránkyněmi a pečovatelkami. Další, co dívky požadovaly, byla spolehlivost, smysl pro humor, společenskost, krása, inteligence, pracovitost, věrnost, trpělivost a ohleduplnost. Dívky mají tedy velmi přesnou představu, jak by měl jejich partner vypadat, avšak přiznávají, že toho „vysněného“ asi ještě dlouho nepotkají. Chlapci jejich věku jsou prý nevyspělí, „zaostalí“. Zde se tedy projevuje tradičně zmiňovaný fakt, že dívky vyspívají dříve. Chlapci se o budoucnosti ani jedenkrát nezmínili, většinou pro ně byl důležitý hlavně vzhled.

Většinu dívek z této třídy se líbí jeden chlapec. Ten ale ve své výpovědi psal, že se mu dívky ze třídy nelíbí, protože jsou zaostalé, chovají se jako „malé děti“. Má rád starší slečny, líbí se mu ty, které chodí do jeho party. Dívky u tohoto chlapce chválily však pouze vzhled. Jedna z dívek uvedla, že se jí žádný chlapec nelíbí, protože jsou to prý ještě děti: „Ne protože to jsou ještě děti. Mám kluka, který sem na školu vůbec nechodí. Je mu 20 let a mám ho moc ráda.“ Je to dívka, která již v úvodu psala, že také nemá ve třídě žádnou partu, protože ostatní nejsou tak vyvinutí. Je tedy patrné, že se stýká se skupinou starších lidí, zřejmě na brigádě. I další dívky psaly o tom, že se jim líbí spíš chlapci starší. Jejich spolužáci je moc „neberou“, hlavně díky svému chování a neomalenosti.

- „Partnerské dvojice“ ve třídě nebo ve škole

Na tuto otázku odpovídali žáci velmi rozporuplně. Mnoho z nich uvedlo, že ve třídě žádný pár není, ale v minulosti jich bylo mnoho. Chlapci „chodili“ hlavně se zmiňovanou oblíbenou dívkou. Žádný z nich se však k tomu nepřiznal, psali pouze: „jo páry byly, hlavně s Elinou, ale já ne“.

Tři chlapci napsali, že jeden pár ve třídě je, a sám dotyčný se k tomu také přiznal. Na dotaz, proč s dívkou chodí, odpověděl, že je velmi milá a hodná.

Chlapci se také shodli na tom, že je divné chodit s dívkou ze třídy.

Většina dívek se vyjadřovala, že by nechtěly ve třídě s nikým chodit: „V naší třídě byl ne jeden pár. Myslím si, že není dobré mít vztah ve škole, protože se o tom všichni dozví. A jsou na ty lidi jisté narážky.“, „V naší třídě jsem měla pár, ale moc to neklapalo. Vztahy ve třídě prostě nemají budoucnost. Každý se vám do toho míchá a jste jak pod lupou. Prostě vztahy ve třídě NE!!!“. Všechny vztahy, které v této třídě byly, prý velmi brzy skončily.

V současné době je tady dle výpovědí dívek jeden pár, ale dotyčná dívka se ke vztahu nepřiznala.

- Celková atmosféra třídy

Celkově se dá říci, že chlapci hodnotí atmosféru ve třídě kladně. Žáci k tomu mají několik důvodů. Někteří jsou oblíbení, zapojují se do třídního kolektivu a přiznávají, že ale nějaké konflikty se zde najdou. Další skupinku tvoří část třídy, která se ostatních straní, nezapojují se do debat, a tak se ani nestávají součástí konfliktů. Vyskytl se i názor, že by třída byla ještě lepší, kdyby v ní nebyl zmíněný problémový žák.

„Vztahy ve třídě jsou v celku normální, občas se pohádáme, ale jen málo. Bavím se se všema, až tedy na nějaké výjimky.“

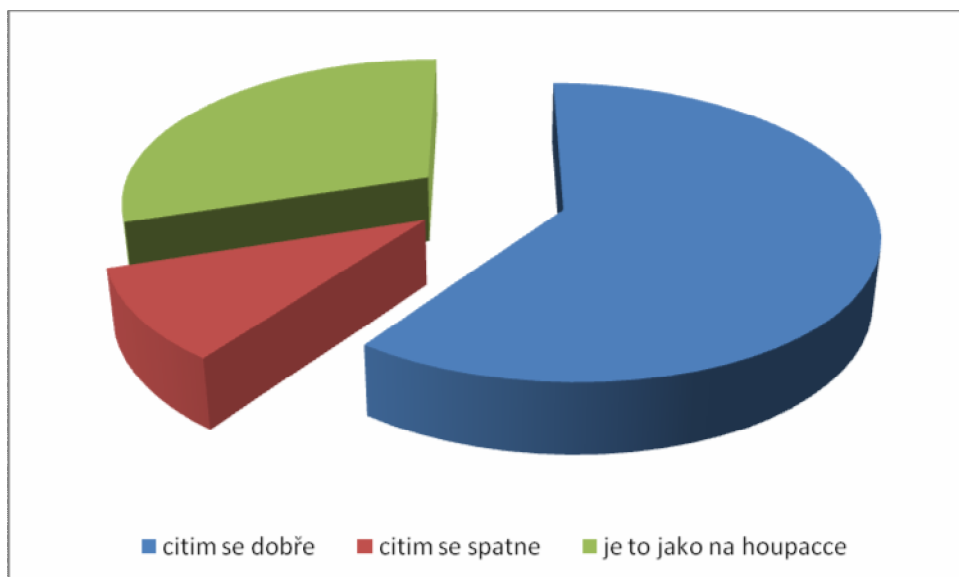
„Jo vztahy jsou v poho, skoro nikdy se nehádáme.“

„Celkové vztahy jsou dobré, protože spolu často chodíme ven a jsme skoro 24 hodin spolu ve spojení po internetu.“

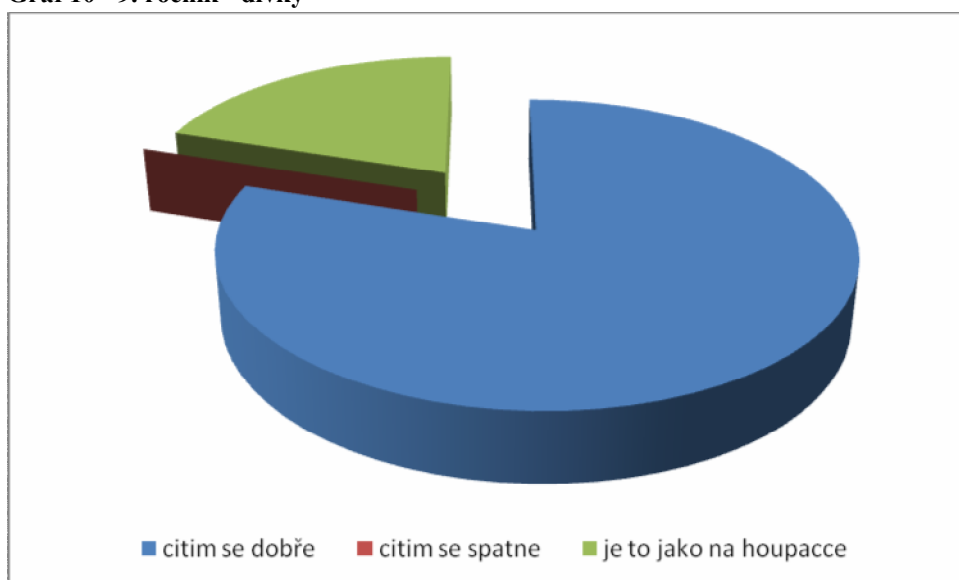
Jeden z žáků však komentoval vztahy ve třídě takto: „Nebe a dudy“. Je samozřejmé, že žádný kolektiv nemůže být bez konfliktů, a ani tento není tedy ideální třídou bez sporů a hádek.

Dívky, stejně tak jako chlapci, hodnotily celkovou atmosféru kladně: „Je to úplně v pohodě, už jak jsme v tý pubertě se naše vztahy k sobě hodně zlepšily. Při pozdravu se obejmem a kecáme úplně o všem.“, „Většina lidí se tu u nás maj rádi. Nedá se říct, že by tady byly lidi, kteří by si u druhých neopřeli ani kolo.“, „Naše třída je velká parta. Držíme při sobě ať se děje, co se děje. Ve volném čase také komunikujeme přes internet.“, „Někdo se sice pomlouvá, ale někdo se má rád...víc nebo míň.“, „Vztahy si myslím, že jsou dobré. Pár lidí je sice takových, že se do našeho kolektivu nezapojují, a proto nemají ve třídě moc kamarádů. Ale snažíme se, aby se necítili odstrkovaný.“, „Bavíme se celkem všichni, i když jsou tu i „partičky“, ale všichni se bavíme se všema, píšeme si i ve volném čase a chodíme spolu ven.“, „Jsme BEST třída!“

Dá se tedy shrnout, že až tato třída je více méně bez konfliktů. Dívky chlapce berou jako své kamarády a stejně tak je to i opačně. Odezněly již závažné spory mezi pohlavími, vyvolané pošťuchováním a agresivitou ze strany chlapců.

Graf 10 - 9. ročník - dívky

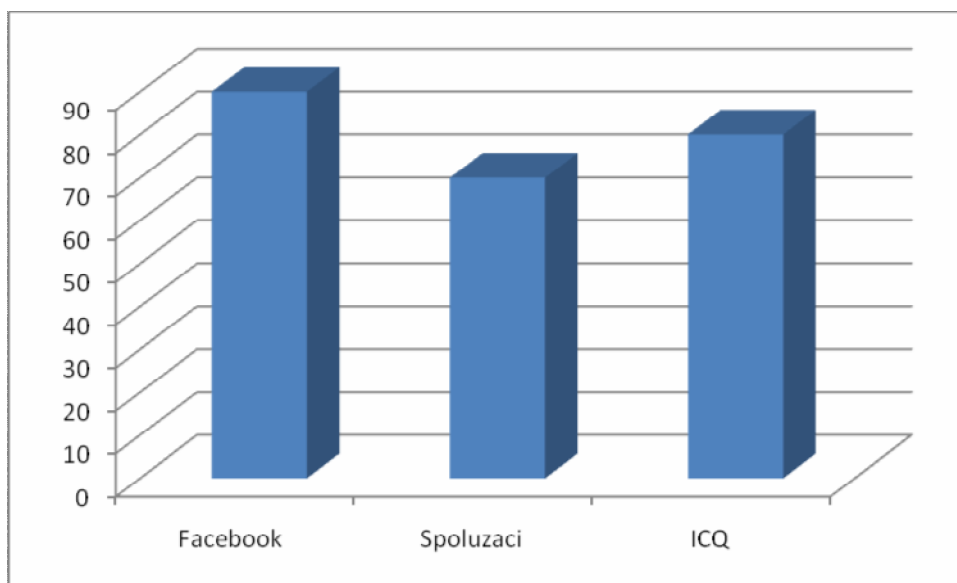
Graf 11 - 9. ročník – chlapci

Z grafů vyplývá, že většina žáků této 9. třídy je velmi spokojena s celkovou atmosférou. U dívek to bylo celých 60%. 20% uvedlo, že se necítí dobře a 20% že je to „jak kdy“. U chlapců neuvedl ani jeden z žáků, že by se ve své třídě cítil špatně. Jak již bylo výše řečeno, je to „jedna velká parta“. Pouze 20% z žáků zvolilo možnost „houpačky“.

- Komunikace po internetu

Protože se jedná o, dle mého pozorování, velmi soudržnou třídu, není překvapující, že žáci komunikují i mimo školní vyučování.

Chlapci i dívky nejčastěji uváděli, že komunikují se spolužáky přes Facebook, ICQ a Skype. Témata jsou stejná jako v předešlém ročníku. Mají také svoji stránku na www.spoluzaci.cz, kam ukládají nejen informace spojené se školou, ale také například fotografie ze školních výletů, akcí i volného času. Jedna skupinka chlapců také velmi často hraje hry po internetové síti.

Graf 12 Četnost využití internetových aplikací - 9. ročník

9.3.1.5. Vývoj vztahů

Přátelské vztahy i vztahy mezi opačným pohlavím prochází značným vývojem. Pokusím se tento vývoj nastínit dle toho, co jsem zjistila ve svém výzkumu.

Jak již bylo řečeno v teoretické části, můžeme pozorovat rozdíly mezi přátelstvím u chlapců a u dívek.

Chlapci většinou své nejlepší kamarády nemají. Pouze v nižších ročnících uváděli, že ano. Se vzrůstajícím věkem zmiňovali, že se kamarádí se všemi. Chlapci ze 6. ročníku ještě také běžně neutvářeli žádné party, kdežto v 9. ročníku jich bylo poměrně dost.

Z výpovědí také vyplynulo, že v 6. ročníku se ze třídy nejvíce vydělovala skupina žáků, kteří tvořili jakousi VIP část, tedy skupinku mezi žáky velmi oblíbenou. V ročníku 8. však žáci již zmiňovali opak, a to skupinku neoblíbenou. Chlapců, kteří vybočovali hlavně svým vzhledem – tito chlapci by se dali nazvat jako tzv. sissy-boys, které jsem zmínila již v teorii. Jedná se o chlapce s nápadně dívčími znaky. 9. ročník se vyznačoval tím, že zde chlapci kritizovali pouze jednoho spolužáka. Dá se tedy říci, že se vztahy mezi chlapci s přibývajícím věkem zlepšily. Přestali si závidět i se nenávidět.

Dívky dle výpovědí mívají kamarádství stabilnější. Většinou vytváří pouze malé skupinky. Dívky také častěji než chlapci měly ve třídě svoji nejlepší kamarádku.

Také důvody pro kamarádství byly u dívek konkrétnější. Nejčastěji dívky uváděly společné zájmy, podobný styl oblékání, společná témata hovorů.

V 6. a 7. ročníku se za partu považovaly všechny dívky dohromady. Přisuzuji to tomu, že byly sjednocené hlavně díky boji s chlapci. V 7. ročníku se dívky zmínily, že nekamarádí pouze s Romy. Stejně jako u chlapců byl 8. ročník i u dívek zlomovým. Bohužel se zde ale nejednalo o změnu k lepšímu. Od 8. ročníku se mezi dívkami začaly objevovat spory, které přerostly ve válku. Dívky soupeřily o přízeň chlapců, pomlouvaly se, předváděly se. Na druhou stranu i tady se dala najít stabilní přátelství založená na důvěře. Mnoho z dívek také v tomto ročníku začalo kamarádit se staršími chlapci. I dívky z 9. ročníku přiznaly, že se minulý rok hodně hádaly. Dnes je však prý vše jinak, dívky se snaží držet při sobě, i když i zde můžeme najít jednu, která je v kolektivu velmi neoblíbená. Lze tedy shrnout, že dívky přes velké konflikty v 8. ročníku směřují k lepším vztahům.

Velkým vývojem prochází také vztahy s opačným pohlavím.

6. ročník je ve znamení „válek“ mezi pohlavími. Navzájem se velmi často pošťuchují, chlapci dívky bijí, berou a schovávají jim věci. Jsou zaměřeni hlavně na jejich vzhled, nic jiného většina neocení. Dívky jsou na tom stejně, avšak chválí pouze smysl pro humor.

V 7. ročníku tyto války ze strany chlapců pomalu polevují. Snaží se na dívkách najít více pozitivního, ale dodávají, že nemají rádi namyšlené dívky, které se nad nimi jen povyšují. Avšak jsou stále velmi zaměřeni na vzhled. Dívky však ve své „válce“ neustupují. Stále jsou velmi kritické a dodávají, že se jim líbí starší chlapci, ne tyto „malé děti“.

Chlapci v dalším, 8. ročníku, již tak kritičtí nejsou. Rozdělují dívky na „ty v poho“ a na „šprtky“, které neuznávají. Avšak při otázce na jejich vysněnou partnerku většina vyžaduje, aby byla inteligentní. Dívky 8. ročníku zásadně obrací svůj postoj. Chlapce respektují, ale berou je jen jako kamarády. Stále více se orientují na starší chlapce.

V 9. ročníku se pak vyskytují pouze výjimky, které spolu nevychází. Chlapci neuznávají namyšlené dívky, které musí být stále středem pozornosti. Stále více jim začíná záležet na vzhledu. Dívky většinou s chlapci kamarádí, avšak dodávají, že by s nimi nikdy nechodily. Skoro všechny dívky preferují chlapce starší. Ve svém výběru se také začínají u chlapců zajímat o to, zda bude jednou rodinným typem.

I vztahy mezi dívkami a chlapci tedy směřují stále k lepšímu. Žáci dospívají, začínají si uvědomovat kým jsou a tím také přehodnocují své vztahy k ostatním. Žáci se stále častěji ve svém chování chtějí přiblížit dospělým, více si také uvědomují svojí příslušnost k mužské a ženské skupině a snaží se naplňovat jejich stereotypy.

9.3.2. Shrnutí

Na základě volných výpovědí žáků jsem se v této části snažila zachytit vztahy mezi dívkami a chlapci v jednotlivých ročnících a pak také vývoj těchto vztahů. Musím však podotknout, že každá třída je jiná, individuální, a tak by bylo vhodnější a průkaznější sledovat jednu třídu v průběhu čtyř let. Bohužel to ale z časových důvodů není uskutečnitelné.

Většina výsledků tedy potvrdila tvrzení v teoretické části:

- Kamarádské vztahy
 - Dívky mívají kamarádství stabilnější, uzavřenější, velmi často tvoří jen malé skupinky, přátelství bývají založená na vzájemné podobnosti, náklonnosti, dívky si také častěji svoji náklonnost vyjadřují
 - Chlapci se více zapojují do „part“
 - V nižších ročnících spolu dívky a chlapci nekamarádí
 - Vyšší ročníky se vyznačují naopak „válkami“ mezi stejným pohlavím, dívky kritizují vzhled ostatních dívek, jejich chování, soupeří v přízni o chlapce

- Vztahy mezi pohlavími
 - Na počátku puberty se mezi dívkami a chlapci objevuje velké soupeření
 - Chlapci si dokazují svoji příslušnost k mužské skupině agresivním chováním vůči dívkám
 - Dívky bývají vůči chlapcům v nižším věku velmi kritické, s postupem času však obracejí názor
 - Chlapci i dívky si během školních let osvojují mnoho sociálních a genderových rolí, přičemž se snaží naplňovat jejich charakteristiky
 - Ve vyšších ročnících se sociální skupiny přestávají dělit na chlapecké a dívčí
 - U obou pohlaví se objevují „první lásky“ i zklamání ze vztahů

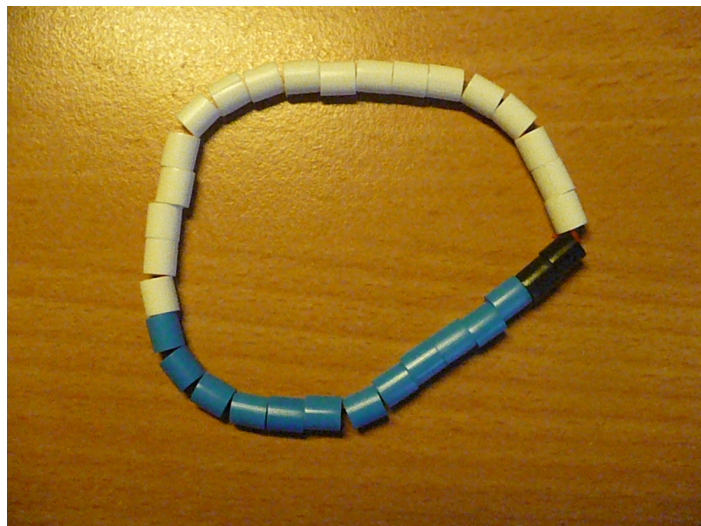
- Partnerské dvojice ve třídě nebo ve škole
 - Dívky často svoje spolužáky odmítají – lze to přisoudit jejich větší vyspělosti, volí si chlapce starší
 - Chlapci o některé dívky zájem mají, ale většinou to přes svoji hrdost nepřiznají

- Celková atmosféra ve třídě
- V přibývajícím věkem se vztahy ve třídě mění, většinou k lepšímu, a tak se stále více žáků ve své třídě cítí dobře

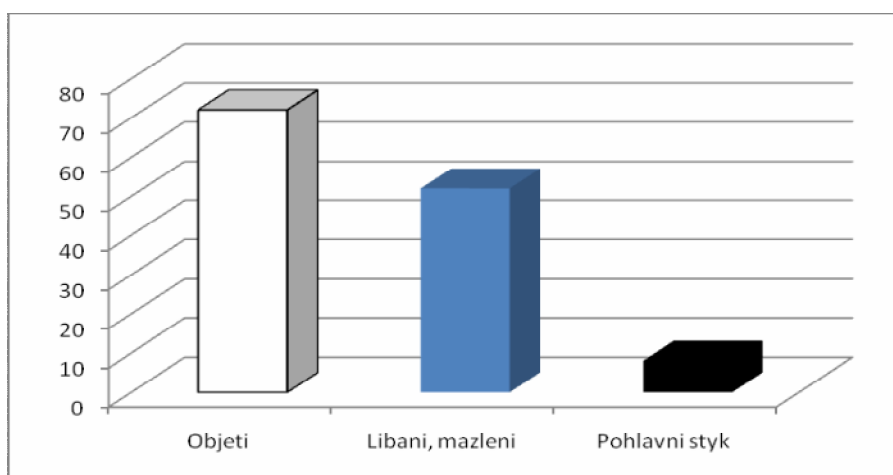
9.3.3. Sběr barevných korálků

V předvýzkumu jsem se setkala s problémem, že žáci nechtějí vypovídat o svých sexuálních zkušenostech. Ačkoliv byl výzkum anonymní, žáci poukázali na to, že znám jejich písmo, a tak se nechtějí přede mnou o tomto tématu vyjadřovat. Zvolila jsem tedy netradiční formu sběru korálků. Každý z žáků mohl vhodit všechny nebo také žádný korálek do sběrné krabičky. Korálky jsem pak navlékla a vyfotografovala.

9.3.3.1. 6. ročník

Obrázek 1 - Sexuální zkušenosti - 6. ročník

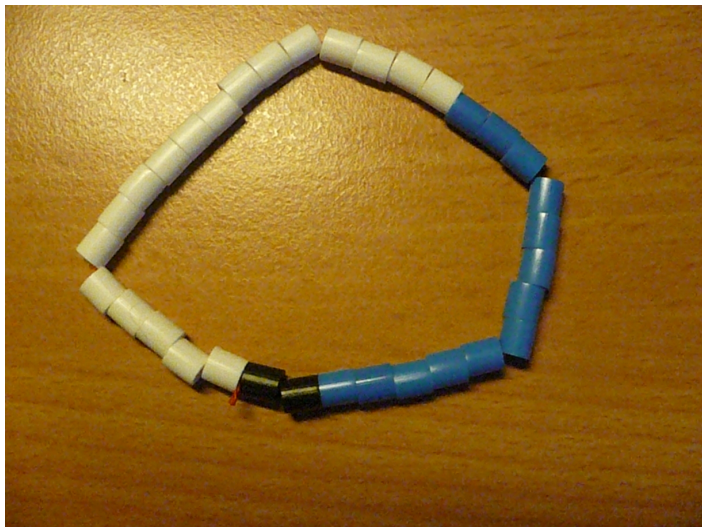
Graf 13 - Sexuální zkušenosti - 6. Ročník

V 6. ročníků z celkového počtu 25 žáků vhodilo do krabičky 18 z nich bílý korálek. To znamená, že 72% žáků 6. třídy má již určitou zkušenost se sblížením s opačným pohlavím. Jednalo se o doteky, objetí, chození za ruku.

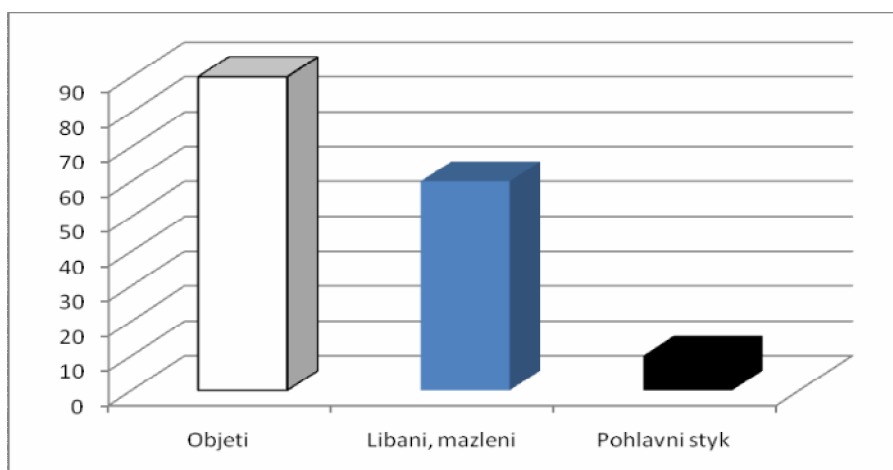
52% žáků také přiznalo, že má již zkušenosti s líbáním a mazlením. V této třídě je početná skupina romských žáků, kteří se sexualitou začínají dříve, a tak jsem se tomuto číslu nepodivovala.

Překvapením bylo, že 2 žáci, tj. 8%, také vhodilo černý korálek. V 6. ročníku jsou žáci ještě velmi nezralý na pohlavní styk. S největší pravděpodobností vhodily korálek dvě romské dívky, které jsou starší než ostatní žáci.

9.3.3.2.7. ročník

Obrázek 2 – Sexuální zkušenosti - 7. ročník

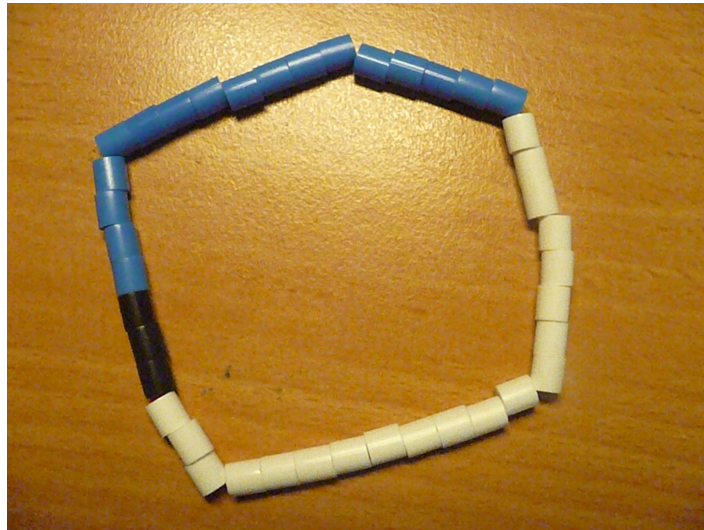
Graf 14 – Sexuální zkušenosti – 7. ročník

V 7. ročníku se výzkumu zúčastnilo 20 žáků. Celých 90% již mělo nějaké intimní zkušenosti s opačným pohlavím. Procento se tedy od nižšího ročníku zvýšilo.

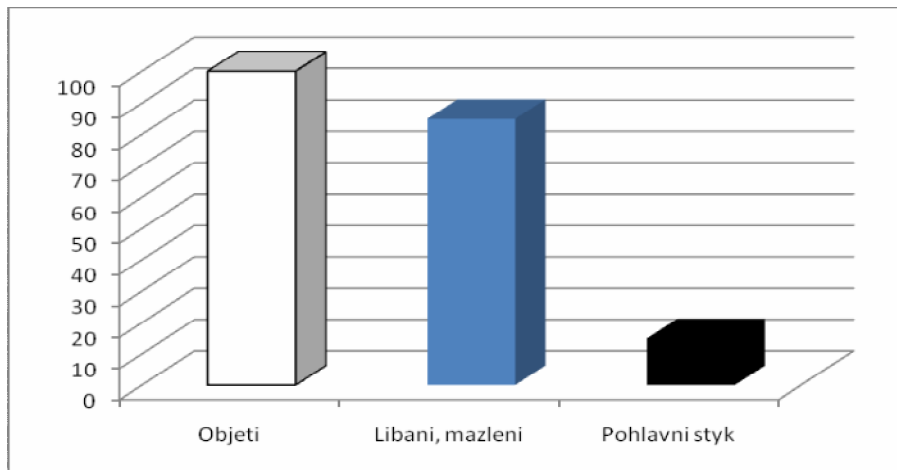
I u „druhého stupně“ zkušeností došlo ke zvýšení. Líbání nebo mazlení zažilo celých 60% (12) všech žáků 7. ročníku.

K pohlavnímu styku se přiznali 2 žáci (10%). Při sběru ale bylo zřejmé, že u jednoho z nich šlo pouze o vytahování nad ostatními spolužáky. Dotyčný žák vhažoval svůj černý korálek za hlučné podpory svých spolužáků. Jedná se o žáka, který rád přehání a myslím si, že zmíněnou zkušenost nemá.

9.3.3.3. 8. ročník

Obrázek 3 Sexuální zkušenosti - 8. ročník

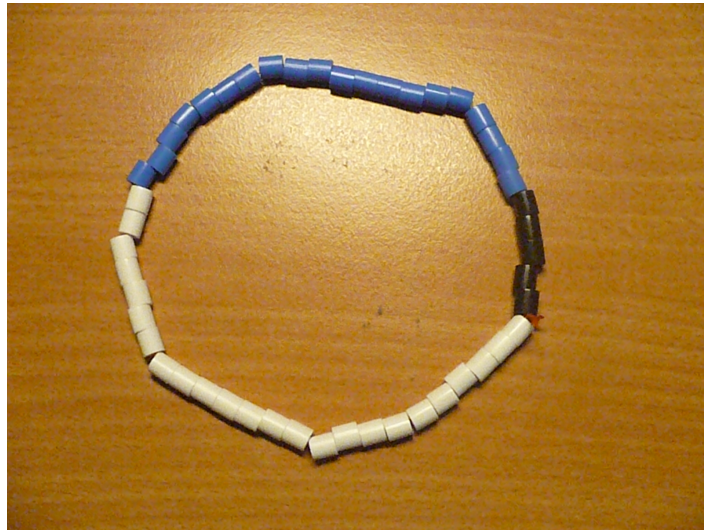
Graf 15 - Sexuální zkušenosti - 8. ročník

V 8. ročníkú opět došlo k nárústu v procentech. Celých 100% (20) žákú má již nějaké intimní zkušenosti.

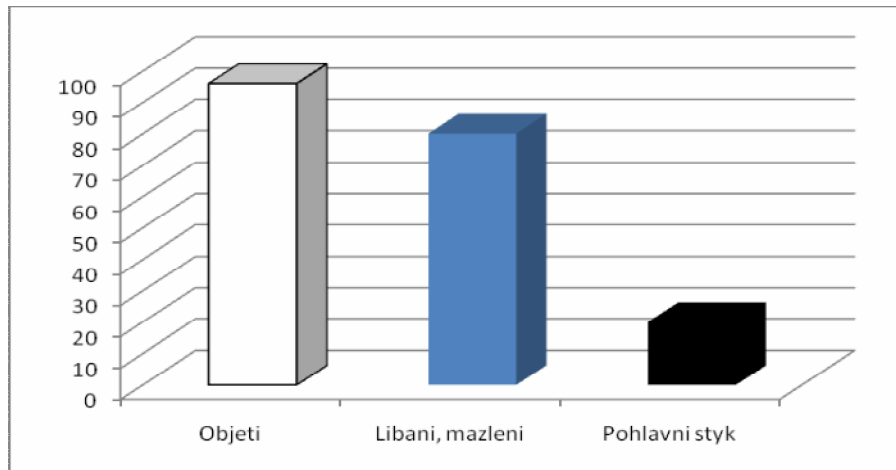
85% (17) se již s někým líbalo a 3 žáci (15%) již měli pohlavní styk.

V této třídě je mnoho dívek, které vypadají a chovají se velmi vyspěle. Se svými sexuálními zkušenosti se ani ony před ostatními spolužáky netajily.

9.3.3.4. 9. ročník

Obrázek 4 Sexuální zkušenosti - 9. ročník

Graf 16 - Sexuální zkušenosti - 9. Ročník

U 9. třídy došlo k mírnému poklesu u bílých a modrých korálek, tj. u hlazení, objetí. Bylo jen 96% (24) žáků a 80% (20) žáků.

Naopak k nárůstu došlo u pohlavního styku. 5 žáků (20%) vhodilo černý korálek. Většina dívek z této třídy kamarádí se staršími chlapci, a tak pro mě toto číslo nebylo překvapením.

9.3.4. Shrnutí

Tato část se zaměřila na zahájení intimního života. Potvrdilo se tedy, že dnešní žáci získávají první sexuální zkušenosti ve velmi brzkém věku. Odpadá také stud, a žáci se k těmto zkušenostem rádi veřejně hlásí. Potvrdilo se také, že některé menšiny, zde to byli Romové, začínají se sexuálním životem ještě mnohem dříve než ostatní. Na konci 9. třídy má již skoro 100% žáků nějakou zkušenost a celých 20% zahájilo plný sexuální život.

10. Závěr

V diplomové práci jsem nastínila problematiku vztahů mezi dívkami a chlapci na 2. stupni ZŠ a vývoj těchto vztahů v průběhu školní docházky. Část teoretickou jsem zaměřila na psychický vývoj jedince v průběhu puberty, na její specifika a možné problémy. Dále mě zajímaly také přátelské vztahy mezi stejnými pohlavími a sociální skupiny, které děti v tomto věku utváří. Důležitým tématem bylo také partnerství a sexualita.

Vlastní výzkum se skládal z několika částí. Stěžejní část tvořily volné výpovědi žáků. Bohužel jsem se však setkala s neochotou a také neschopností žáků vytvořit souvislé vypravování. Tyto výpovědi jsem získala na Základní škole Máj I v Českých Budějovicích. Druhou částí byl sběr barevných korálků. Tuto metodu jsem zvolila proto, aby děti nebyly stresovány nutností výpovědi o intimních záležitostech. Třetí část tvořilo mé vlastní pozorování, které probíhalo v časovém úseku 3 měsíce.

Doufám, že bude má práce přínosem pro ostatní pedagogiky a případně i pro rodiče.

11. Použitá literatura

Citovaná literatura

1. JANOŠOVÁ, P.. Dívčí a chlapecká identita. Praha. Grada Publishing, 2008. ISBN 978-80-247-2284-9
2. JEŘÁBEK, J., aj.. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Praha. VÚP, 2005
3. KON, I.. Kapitoly z psychologie dospívání. Praha. Státní pedagogické nakladatelství, 1988
4. LANGMEIER, J., aj.. Vývojová psychologie. Praha. Grada Publishing, 1998. ISBN 80-7169-195
5. MACEK, P.. Adolescence. Praha. Portál, 2003. ISBN 80-7178-747-7
6. MACEK, P., aj.. Vztahy v dospívání. Brno. Barrister & Principal, 2006. ISBN 80-7364-034-1
7. SMETÁČKOVÁ, I., aj.. Gender ve škole: Příručka pro budoucí i současné učitelky i učitele. Praha. Otevřená společnost, 2006. ISBN 80-903331-5-X
8. SMETÁČKOVÁ, I., aj.. Gender ve škole: Příručka pro vyučující předmětu občanská výchova, občanská nauka a základy společenských věd na základních a středních školách. Praha. Otevřená společnost, 2005. ISBN 80-903331-2-5
9. VÁGNEROVÁ, M.. Vývojová psychologie I. Praha. Karolinum, 1997. ISBN 80-7184-317-2

Použitá literatura

1. ČÁP, J.. Psychologie pro učitele. Praha. Státní pedagogické nakladatelství, 1980.
2. FENWICKOVÁ, E., aj.. Sexuální výchova. Praha. Cesty, 1996. ISBN 80-7181-022-3
3. LANGMEIER, J.. Vývojová psychologie pro dětské lékaře. Praha. Avicenum, 1991
4. LANGMEIER, J., aj.. Vývojová psychologie s úvodem do vývojové neurofyzologie. Praha. H&H, 1998. ISBN 80-247-0291-6

5. MATĚJČEK, Z.. Praxe dětského psychologického poradenství. Praha. Státní pedagogické nakladatelství, 1991. ISBN 80-04-24526-9
6. PŘÍHODA, V.. Ontogeneze lidské psychiky. Praha. Státní pedagogické nakladatelství, 1971
7. SMETÁČKOVÁ, I., aj.. Na cestě k vlastní rodině: Kapitoly z rodinné výchovy. Praha. Otevřená společnost, 2008. ISBN 978-800-87110-12-6
8. SMETÁČKOVÁ, I., aj.. Příručka pro genderově citlivé vedení škol. Praha. Otevřená společnost, 2007. ISBN 978-80-87110-01-0
9. SMETÁČKOVÁ, I., aj.. Příručka pro citlivé výchovné poradenství. Praha. Otevřená společnost, 2007. ISBN 978-80-87110-00-3
10. ŠILEROVÁ, L.. Sexuální výchova. Praha. Grada Publishers, 2003. ISBN 80-247-0291-6
11. TROJAN, O.. O čápech a vránách. Praha. Grada Publishers, 1999. ISBN 80-7169-821-0

Internetové zdroje

1. www.feminismus.cz
2. www.rvp.cz
3. www.wikipedia.cz

12. Přílohy

M

Ahoj,

chtěla bych tě poprosit o vyplnění tohoto „dotazníku“. Jsem budoucí pani učitelka a píšou práci na téma Vztahy mezi dívkami a chlapci na 2. stupni základní školy. Prosim o co nejpravdivější vyplnění. Nemusíš se podepisovat, takže nikdo nepřijde na to, že jsi to psal právě ty. Děkuji Michaela Sklenářová

Věk:

1. Kamarádíš se s chlapci ze třídy? Pokud ano, máš zde svého nejlepšího přítele?

Jak s týma ~~to je jistě i se mnou~~ ~~nejlepší~~. Když to nejsou „volové“ tak se to dá. Já jasně mám.

2. Máte ve třídě nějakou „partu“? Jestli ano, popiš prosím, co společně děláte, kolik vás je a zda jsou tam i dívky.

Neasi tak půl na půl. Já se kamarádím jak s chlapci tak s dívkami, je mi to jedno.

3. Co si myslíš o dívkách ze třídy?

To tak je ovšem. ~~Člověk~~ ~~že~~ ~~s~~ ~~částeč~~ se vyjít dá, ale s tím „bezkaranténou“ ne!

4. Co se ti na nich líbí a nelíbí?

Líbí mi: Dívky s krásnou se tváří a vzhledem a některý holky se nikdy nevěří bez rozdílu podívání.

5. Jaké vlastnosti by podle tebe měla mít ta „pravá“ dívka?

Smysl pro humor. Nemluvit zprávně

6. Máte ve třídě nějakou „dvojici“?

Ano go.

7. Líbí se ti nějaká dívka? Pokud ano, napiš proč.

Ano. Splňuje podmínky.

8. Jak bys popsal celkově vztahy mezi dívkami a chlapci u vás ve třídě?

Mixed

Šarika - 13 let

CH

Takže kamarádky mám, ale nejlepší kamarádku nevim. Mívala jsem ji, ale jedna holka nás rozcházela. Ta která má rozcházela by se mohla považovat za nejlepší kamarádku, ale neví. Poblouvá a nebolibrád mě ponižila a nejen v naší třídě. A v práci. V naší třídě jsme si asi byli snad (podle mého mínění) nejlepšími spolužáky ^{na škole} ~~na škole~~. Dělní se bavili s holčkama a holky s klukama. Parťáky jsme byli úplně celá třída. Každá si jak je se sebou a viděli jsme děti, které se spolu moc dobře baví. Takový jsme byli. Momentálně jsou dělní ve třídě silně v pubertě a odrovnají nejen učitelce, ale i nás. Se začátkem to možná ještě byla sranda, ale teď už je to spíš k pláči. Dělní ve třídě se mi nijak nelíbí, nejen vzhledově, ale i chováním. Tráva v jídelně jiné třídě se chová dělní k holčkám pěkně a berou na ně ohledy. Vlastnosti kluka, který by se mi líbil nejsou nemožné. Měl by být blonďák, hodný a alespoň trochu chytrý. Nojáček ve třídě nemáme žádný, ale mívají je i jich opravdu hodní. Když to není možné. Se třídou se sboro nijak moc na PC nedobrodružujeme. Jen někdy přes e-mail. Na PC hraji jinou hru po internetu a tam si dostatečně popovídám s jinými kamarádky. Těch naší třída není moc. Bývaly lepší, mnohem lepší časy.

1. Jestli, kamandim se se všema. Z klubů se
nejvíce kamandim s Matějem a s Lukášem.
Také se došla kamandim s Andošem. Je s
mimí před ale někdy se chová dost hravě
a nedává, a když to často myslí na smrt,
jenže on musí když už je to malá a kde jsem
hravě. Jenže nejlepší kamarádka je
asa kateřka. Ta jedná má rozum. Občas má
a seriale s tím že má někdy nepohodlí.
Máme a společný režim a je s mímí před.

2. Dříve jsme byli v té třídě panti. Kamandim jsme
se všichni, jenomže Nechala (ji j. masníkem,
tak jsem možná trochu naučila) má všechny
narodila a je to je panti. Ona má taky
masníka, ale máš to tak ja, ne jí a gmanu ja,
ona má panti a smrti se proto má
postavit celou třídu... Jenže máme panti
jako kateřka, ja, kateřka, kateřka a dříve to byla
Bonča, ale ta se teď hodně změnila... Jednou
do města, do Nely, do Jogy, do KFC, na
plavání... atd.

3. Klubů mám došla náda. U nás ve třídě
jsem ještě babkový dítě a je s mímí smrt.
Někdy má mímí, třeba jako Někdy a tak
ale má se náda se bych ~~je~~ mímí...
Z toho máma náda jen by co jsem psala a

~~15~~ 15

VZTAHY VE TŘÍDĚ

① KAMARÁD -

ano, ~~ano~~ v naší třídě mám nejlepšího kamaráda, ale občas se mi zdá, že nemám žádného, protože se ke mě chová jako přítel

② PARTA -

jsou a naší třídě dobrý kolega je občas je mám spolu ve sportu, když dělám sobičku

③ → HOLKY -

v naší třídě je od od všech holek něco, ale nejsem body ani jedno úplně hezké, jsou spíše modré

④ CO SE MĚ NA NICH LÍBÍ? -

líbí se mi body sportu holek, pale žádná mě nepřitahuje žádnou z nich, laskav, ale něco má

⑤ PRAVÁ HOLKA -

měla by být upřímná a laskavá by se měla mít ráda a měla by být i hezká, ale měla by mi být blízko

⑥ PÁR VE TŘÍDĚ -

relativně jedli tam něco bylo pole toho myslím šel
nejspíš byl jedna učitel

⑦ LÍBÍ SE MI VĚŠÁKÁ HOLKA -

Je ve škole se mi líbí hodně holky a chlapci, že já jsem taky
ale když se rozhodnu štola pře budu se jím nelíbí, tak jsem to
jedna

⑧ VZTAHY A CHOVÁNÍ VE TŘÍDĚ -

Je to docela dobrý vztah mezi chlapci a děvčaty to tam
vztahy jsou se l. vztahy v škole